Ե՛ ՏԱՐԻ 1486 ԹԻՒ ՀԱՅՈՑ 1337 ԹԱՂ 18 7 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1888 (Ն. Տ.) 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1888 23 ՐԵՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1306

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونکیان خاننده ارهولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ	160
» » Վեցամսեայ	80
» » Եռամսեայ	40
Գաւառաց » Տարեկան »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս զրկուած յօդուածոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1888

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊԸՐԻԻ ՃԱՌԸ

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴՐՈՑ ՎՐԱՅ Ի ՍՔԱՐՊՕՐՕ

Հեռագիրը ծանոյց Անգլիոյ Նախարարապետին Սքարպօրօ քաղաքին մէջ արտասանած մէկ կարեւոր բանախօսութիւնը։ Լորտ Սալզպըրի նախ և առաջ շնորհաւորեց իւր ունկնդիրներն անգլիական զինուց Եգիպտոսի մէջ տարած փայլուն յաղթութեան համար, և կարդաց Սուաքինի յաջող ճակատամարտին աւետիսը բերող պաշտօնական հեռագիրը, զոր նոյն ժամուն ընդունած էր։ Ցետոյ ըսաւ.—

«Այս խնդիր ինքնին մեծ կարեւորութիւն մը չունէր, բայց Երեսփ. ժողովոյ մէջ ոմանց չափազանց հոգածութեան շնորհիւ արտասովոր կարեւորութիւն մը ստացաւ վերջին օրերս. Անգլիա հիմա Սուաքինի խնդրոյն առթիւ որոշ քաղաքականութիւն մը բռնած է, յորմէ շեղելու դիտում չունի բնաւ. Ամբաստանեցին զմեզ թէ ի պատերազմ կ'առաջնորդենք երկիրը, Սուտանեան նոր արշաւանք մը կը բանանք. Բայց մեք այդպիսի դիտում մը երբեք չունեցանք. Բնաւ փափաք չունինք վերստին եգիպտական անապատներուն մէջ մխուելու. Գիտենք որ այդպիսի ձեռնարկութեան մը դրամական ծախքն և որ կարեւորագոյնն է՝ անգլիական արեան կորուստը շատ մեծ պիտի լինին, և ձեռք բերուած արդիւնքն՝ ոչինչ. Ի վերայ այսր ամենայնի, մտադիր չենք Սուտանցիներուն թողուլ զՍուաքին, և այսպէս տնօրինելու համար ալ քանի մը բանաւոր պատճառներ ունինք.

«Առաջին պատճառը սա՛ է թէ մեր երկրին բարձրագոյն շահը կը պահանջէ գործադրել իւր տուած խոստումներն, և իւր քաղաքականութեան շարունակութիւնը պահպանել. Մեր նախորդք, այսինքն Պ. Կլատսթօնի 1882ի կառավարութիւնն, որոյ շատ մը գործերուն համամիտ չենք, սա որոշ խոստումները ըրած են Խտիվին կառավարութեան թէ իրեն պիտի օգնեն պաշտպանելու Կարմիր Ծովու նաւահանգիստներն, և ցոր չափ Խտիվին կառավարութիւնը կամի, մեր պարտքն է պաշտպանել այդ նաւահանգիստները. Այս պարտականութիւնը կը ճանչնք՝ յարգելով յանուն Անգլիոյ տրուած խոստումն, որպէս զի աշխարհի լուծին մէջ քանդակուի թէ Անգլիա իւր խօսքը պահող ազգ է, և այս հաւատարմութիւնն աւելի մեծ պարծանք կը համարի իրեն քան ո՛ և է յաղթութիւն.

«Միւս կողմէ, թէեւ մեծամեծ առաւելութիւններ կը վայելենք մեր մասնաւոր սահմանադրութեան շնորհիւ, բայց սա չարիքն ալ կայ թէ մեր Նախարարութեանց յաճախակի փոփոխման պատճառաւ կարծիք մը գոյացած է թէ Նախարարական ամեն փոփոխման հետ քաղաքականութեան փոփոխում մը եւս տեղի կ'ունենայ Մեծին Բրիտանիոյ մէջ, և մանաւանդ օտար Տէրութիւնք այսպէս կրնան կարծել. Անոնց այսպէս կարծելը կը տկարացնէ մեր բանակցութիւնները, մեր խոստումներուն և յայտարարութիւններուն ոյժը կը կոտրէ, և մեր կողմէ զօրութեան ո՛ և է արտայայտութեան ազդեցութիւնը կը չէզոքացնէ. Մեր տկար կողմն է որ օտար Տէրութեան մը կրնայ ըսել տալ թէ «Անգլիական Նախարարութեան այս «քաղաքական յայտարարութիւնը շատ «երկիւղալի կը թուի. մեր առաջադրութեանց գործադրման դէմ ծանր «արգելքներ կը յարուցանէ անգլիական արդի Նախարարութեան ընթացքը; բայց բարեբախտաբար գիտենք «Անգլիոյ քաղաքական դրութիւնը. գիտենք թէ յանկարծ հով մը կրնայ ելնել որ տապալէ Անգլիոյ հզօրագոյն Նախարարութիւնն անգամ, և երբ արդի «Նախարարութիւնն իյնայ, ապահով «կրնանք լինել թէ քաղաքականութիւնն «եւս փոփոխում մը պիտի կրէ.»

«Այս է, կ'ըսեմ, մեր քաղաքականութեան տկար կողմն, և հետեւապէս, ըստ իս, հայրենասէր Նախարարութեան մը պարտքն է այնպէս գործել որ օտարաց այդ կարծիքն ի դերեւ ելնէ. Այս տեսութեամբ ահա կ'ըսեմ թէ մեր արտաքին գործոց մասին միշտ չենք կրցած հետեւիլ այն քաղաքականութեան զոր նախամեծար պիտի համարէինք եթէ մեր նախորդք այլ և այլ յանձնառութեանց ներքեւ մտած, այլ և այլ խոստումներ տուած չլինէին. Կարեւորագոյն պարտաւորութիւն համարեցինք միտ դնել մեր նախորդաց խոստումներուն, և եթէ հիմնական արգելքներ չկան, հետեւիլ այն քաղաքականութեան զոր նոքա յանուն Անգլիոյ արտայայտած էին օտար Տէրութեանց. Այս է գլխաւոր պատճառն որով Անգլիա, լորտ Կրանվիլի տուած խոստման համեմատ, պարտաւոր է օգնել Խտիվին՝ Կարմիր Ծովու նաւահանգիստները պաշտպանելու.

«Առ այս ուրիշ պատճառներ եւս ունինք. Պէտք չունիմ ձեզ յիշեցնելու մեծամեծ զոհողութիւնները զորս գերեաց տուր եւ առին ջնջման համար ըրած է Անգլիա, և քիչ մնացած է վերջնական յաղթանակը տանելու. Գիտէք թէ երեք քառորդ դարէ հետէ իրարու յաջորդող անգլիական կառավարութեանց ճգունք արդիւնաւորեցան՝ Ափրիկէի բովանդակ արեւմտեան եզերքէն վանելով գերեվաճառութիւնն, և հիմակ ալ Ափրիկէի արեւելեան եզերաց վրայ կը շարունակենք նոյն ջանքերը. գերեաց վաճառականներն հալածելով իրենց վերջին հրապարակներուն մէջ. Գիտէք նաեւ որ եթէ անգամ մը կտրենք խեղճ և թշուառ գերիներուն Ափրիկէէն յԱրաբիա և ի Պարսկաստան առաքումն, այս դժոխային տուր և առ իւր մեծագոյն միջոցէն ու դիւրութենէն կը զրկուի միշտ տապէս. Այսչափ աշխատելէ յետոյ սոյն մարդասիրական նպատակաւ, այսչափ ծախքեր ընելէ և մանաւանդ այսչափ թանկագին կեանքեր զոհելէ յետոյ, հիմակ որ յոյս ունինք վերջնական յաջողութիւն մը ձեռք բերելու, ո՛չ ապաքէն անհաւատալի տկարութիւն մը կը լինի մեր կողմէ թողուլ մեր ստացած դիրքն, և ընդհակառակն, ո՛չ ապաքէն մեր պարտականութիւն է կրկնապատկել մեր ճիգեր՝ մահացու հարուածը տալու գերեվաճառութեան. Սուաքէն և Սուաքինի մօտակայ ծովեզերք այժմ մեծագոյն նաւահանգիստն են գերեվաճառութեան. Եւ որպէս գիտէք, Գերմանիոյ և Փորթուգալի հետ համաձայնութեամբ միջոցներ ձեռք առած ենք նոյն եզերաց հարաւակողմը գերեաց վաճառականներուն հաղորդակցութիւնները կտրելու. Այս բան ի յանցանս վերագրեցաւ մեզ. բայց կարծեմ թէ անգլիացի ժողովրդեան սիրտը մեզ հետ է այս մարդասիրական ձեռնարկիս մէջ. Կարմիր ծովուն մէջ պիտի մղուի մեծագոյն ճակատամարտը գերեվաճառութեան դէմ, զի հոն է գերեվաճառներուն համար մեծագոյն դիւրութիւնը. Պէտք է ուրեմն որ Կարմիր Ծովուն մէջ եւս վճռական միջոցներ ի գործ դնենք գերեվաճառութեան դէմ.

«Այս ամեն նկատմանց վրայ աւելցուցէք և զայս որ Սուաքին վեհ. Սուլթանին գերիշխանութեան ներքեւ կը գտնուի, և թէպէտ հինցած խօսք մը կրնայ թուիլ, բայց կարելի չէ մոռնալ թէ մինչև մէկ աստիճան պարտականութեան ներքեւ կը գտնուինք վեհ. Սուլթանին Տէրութեան ամբողջութեան մասին, քանի որ Փարիզի Դաշնագիր կոչուած պաշտօնագիր մը կայ տակաւին. Ահա՛ այս ամեն նկատմամբք համոզուած եմ թէ մեր պարտքը չէ յանձնել զՍուաքին այն ցեղերուն որք յարձակած են անոր վրայ.

«Սուաքինի մասին լինելիք տնօրինութեան նկատմամբ երեք կողմեր կան որոց կամքը պէտք է առնուի,—անգլիական կառավարութեան կամքը, Խտիվին կառավարութեան կամքն եւ վեհ. Սուլթանին կառավարութեան կամքն. Եւ որչափ գիտեմ, ասոնց երեքն ալ համամիտ են յայսմ թէ Սուաքին Սուտանցիներուն պէտք չէ թողուի.»

Լորտ Սալզպըրիի այս խօսքերն հաւանութեան ջերմագին ցոյցերով ընդունուեցան.

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Ռուսիոյ Արքունական եւ Առեւտրական Գործակցական Ընկերութիւնն, որոյ նախագահն է Զօրավար Իկնաթիէֆ, կոչում ըրաւ ռուս կառավարութեան՝ անմիջապէս շինելու համար երկաթուղի մը Փեթրովսքէ մինչեւ Վլատիկաւքաս, թող չտալու համար որ ռուսական վաճառքներ պարսկական հրապարակներէն վտարուին. Երկաթուղւոյն շինութեան ծախքն նշանակուած է հինգ միլիոն րուպլի, և երկու տարիէն պիտի աւարտի.

—Պօրքիի երկաթուղւոյ արկածին հետեւանօք, հանրային շինութեանց և հաղորդակցութեանց նոր նախարարը ծրագիր մը շինած է, որուն համեմատ Ռուսիոյ երկաթուղեաց քաղաքային ճարտարագէտներուն տեղ զինուորական ճարտարագէտներ պիտի կարգուին.

ՍՈՒՏԱՆ.—ՍՈՒԱՔԻՆ

Սուաքինի յաղթութեան մեծապէս նպաստեցին Եգիպտոսի սուտանցի սեւամորթ զօրքերն, որոց կիսաբաժինն, ընդ հրամանօք անգլիացի սպայից, գլխաւոր գործը կատարեց, Օսման Տիկմայի պատնէշներուն վրայ յարձակելով, և սուինի հարուածով վանելով պաշարողներն. Անգլիացի հետեւակազօրքը պահեստի կեցած էր, ճակատամարտին երկարելուն ի նախատեսութիւն. բայց որովհետեւ կռիւը քիչ տեւեց, անգլիացի հետեւակազօրքն այնչափ երեւելի չհանդիսացաւ. Անգլիացւոց Հիւսար կոչուած հեծելազօրքը կարեւոր բաժին մ'ունեցաւ, զարնելով և ցրուելով Օսման Տիկմայի հեծելազօրքն, և թշնամւոյն նահանջը փախուստի դարձնելով.

Այս ճակատամարտէն հանուած բարոյական դասը սա է թէ Եգիպտոսի սեւամորթ զօրքերը, կարող սպաներու հրամանաց ներքեւ, կրնան ընտիր բանակ մը կազմել. զի թէպէտ Ֆէլլահներն ընդհանրապէս թոյլ մարդիկ են, բայց Սուտանցի սեւամորթք գերազանց ցեղ մ'են. Ասկէ ալ կը հետեւի թէ Եգիպտոս կարող է օր մը լաւ և վստահելի բանակ մ'ունենալու.

* * *

Սուաքինի ժողովուրդը շատ ուրախ է պաշարման վերնալուն համար. Բայց մեծապէս կը վախնան թէ անգլիական զօրքերը պիտի մեկնին Սուաքինէ, և այս պատճառաւ հանրագիր մը կը ստորագրէ Սուաքինի ժողովուրդը, գոհութիւն յայտնելով պաշարման վերնալուն համար և աղաչելով որ ապստամբաց կեդրոնավայրն՝ Հանտուպ գրաւուի կամ քանդուի, և Օսման Տիկմա բռնուի. Ժողովուրդն համոզուած կը յայտնէ թէ զօրաց Սուաքինէ քաշուելուն պէս Սուտանցիք պիտի վերսկսին իրենց յարձակումը.

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Դեկտ. 20ի գիշերն ուժանակով պայթում մը տեղի ունեցաւ Քարթիէ-տէզ Արշիվ թաղին ոստիկանութեան պաշտօնատան մէջ. Շէնքը բաւական վնասուեցաւ, բայց մարդու վնաս չեղաւ. Ոստիկանութեան քննութիւնը ցարդ արդիւնք մը չտուաւ. Դիտելի է սակայն որ նմանօրինակ մեթոտով պայթումներ տեղի ունեցան վերջերս Փարիզեան ուրիշ երկու թաղերու մէջ եւս.

—Ընդ ֆրանսական տնօրինութեամբ, Թունուզի Պէյութեան հանրային պարտքն, որ 100էն 4 տոկոս կը բերէր, 100ին 3 տոկոսի զեղչուեցաւ, գլխամասը վճարելի 99 տարիէն. Այսպէս տոկոսէն խնայուած գումարն յատկացաւ Թունուզի հանրային շինութեանց.

—Փանամայի ջրանցքին Ընկերութեան խորտակումը վերջին ծայր դժգոհութիւն պատճառեց Ալզաս-Լոռէնի մէջ. զի Գերմանիոյ անցած այս գաւառաց ֆրանսացի ժողովուրդն առատաձեռնօրէն գնած էր Փանամայի թուղթերէն՝ Ֆրանսայի փառք բերող ձեռնարկի մը յաջողութեան նպաստելու համար. Շատ մը Ալզաս-Լոռէնցիք իրենց մեծագոյն դրամագլուխը կորուսած են Փանամայի թուղթերուն անկմամբ.

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արդէն ծանուցինք թէ Բրուսիոյ կառավարութեան հրամանաւ Փօզէնի կամ գերմանական Լեհաստանի մէջ, փողոցներուն անունները կրող լեհերէն տախտակներուն տեղ գերմաներէն արձանագրութիւնք կը դրուին. Պերլինէ առնուած նոր հրաման մը համեմատ, լեհական գիւղերուն լեհերէն անուններն ալ կը փոխուին և գերմաներէն անուններ կը դրուին. Օրինակի համար, Փշիպօրովօ գիւղն յայսմհետէ պիտի յորջորջուի Ֆուքսթէնալ, ևն. Այս որոշում սաստիկ դժգոհութիւն պատճառեց Լեհաստանի մէջ.

—Վիլհէլմ Կայսեր մեծ մայրն՝ Աւկուսդա Կայսրուհին՝ 500 անգլ. ոսկւոյ մրցանակ մը հաստատեց, շարժական և դիւրատար զինուորական հիւանդանոցի մը լաւագոյն տեսակը շինողին համար. 1889 յունիս ամսուն ի Պերլին ի ցոյց պէտք է դրուին՝ մրցման մասնակցող գործիքներն. Ուրիշ մրցանակներ պիտի տրուին այնպիսի հիւանդանոցի մը մը ներքին կազմածոյ գործեաց համար, եթէ ընդունելութեան արժանանան, ինչպէս վիրաբուժական գործիներ, դեղօրայք, ևն.—Այս մրցման նպատակն է պատերազմի դաշտին վրայ զարնուողներուն ըստ կարի շուտափոյթ դարմանումն ապահովել.

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վերջերս կատարեցան քանի մը մասնական ընտրութիւնք, որոց արդիւնքը չհաստատեց Պ. Կլատսթօնի այն գուշակութիւնը թէ Իռլանտայի ինքնավարութեան դատն յառաջդիմութիւն ըրած է Անգլիոյ ժողովրդին մէջ, և թէ առաջիկայ ընդհանուր ընտրութիւնք Կլատսթօնեան Ազատականաց նպաստաւոր պիտի լինին. Թէև Կլատսթօնեանք ամեն չկորուսին, բայց Պահպանողականներն և Միութենական Ազատականներն ալ իրենց դիրքերը պահեցին, յորմէ սոքա կը հետեւցնեն թէ ժողովրդային մեծամասնութեան վստահութիւնն անխախտ է օրուան կառավարութեան վրայ.

—Ո՛չ միայն Հուայթչէփըլի եօթն կամ ութ համանման ոճրագործութեանց հեղինակը դեռ չգտնուեցաւ, այլ այս օրերս Լոնտոնի Փօփլար թաղին մէջ խեղդուած կին մը գտնուեցաւ, և այս ոճրագործութիւն եւս ոչ նուազ կը յուզէ միտքերը, մանաւանդ որ Անգլիոյ գաւառաց մէջ եւս տեղ տեղ փորձեր եղան Հուայթչէփըլի ոճրագործին արարքն ընդօրինակելու.

—Պ. Իվանս, Լոնտոնի գրավաճառ, 14 օր բանտարկութեան և 200 ոսկի տուգանքի դատապարտեցաւ, ֆրանսական անբարոյական վէպեր ի վաճառ հանելուն համար.

—Լոնտոնի մեծ լրագիր մը իւր Սուաքինի յատուկ թղթակցին հրահանգ տուաւ ապահովութեան թուղթ մը ձեռք անցունելով Սուտանի ներսը մխիլ և Նեղոսն ի վեր ելնելով երթալ մինչեւ Լատօ, և անձամբ ստուգել թէ իրօք Սթէնլի և Էմին գերի ինկա՞ծ են ի ձեռս Մէհտիականաց, քանի որ լուրերն հակասական են, և յոյս չկայ որ ի մօտոյ վստահելի լուր մը առնուի ո՛ և է կողմէ.

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Զօր. Հարրիսըն, ընտրեալ Նախագահն Միացեալ Նահանգաց, յանկարծ հիւանդ ինկաւ բուռն ջղացաւութենէ, զոր պատճառած է իրեն դէմ փորձ մը, որ քանի մը օր առաջ ի գործ դրուեր է. Զօրավարն և իւր ընտանիք փափաքած են որ այս դէպք գաղտնի պահուի.

—Միաց. Նահանգաց Խորհրդարանին ելմտական յանձնաժողովն 300,000 տոլար յատկացուց Միաց. Նահանգաց մասնակցութեան համար 1889ի Փարիզեան Արուեստահանդէսին. Որոշեց նաեւ որ Ազգային Թանգարանէն հանուած ընտիր հաւաքածոյ մը այն առթիւ Փարիզ ղրկուի. Թէեւ Միապետութիւնք կը խորշին 1889ի ֆրանսական Արուեստահանդէսէն, բայց Հանրապետութիւնք այնպիսի խորշում մը չեն զգար.

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսիոյ պատերազմական Նախարարութիւնը Քրուփի գործարանին ապսպրեց ութ միլիոն մարքի արժողութեամբ կարգ մը դաշտային և պաշարման թնդանօթներ. Փեթերսպուրկի արեւմտեան կողմը նոր ամրոց մը պիտի շինուի.

—Ռուս կառավարութիւնն և Վատիկան թէեւ ժամանակէ մ'ի վեր կը բանակցին, բայց տակաւին չհամաձայնեցան Ռուսիոյ և մանաւանդ Լեհաստանի կաթոլիկ եպիսկոպոսաց անուանման նկատմամբ. Կ'երեւի սակայն թէ Լեւոն ԺԳ լեհերէն լեզուի կրօնային գործածութեանց մասին զիջում ըրեր է ռուս կառավարութեան, որ այս բանիս մեծ կարեւորութիւն կուտար, և կը պնդէր որ լեհերէնի տեղ ռուսերէն դրուի.

—Ռուս կառավարութիւնը Վատիկանի մօտ իւր ներկայացուցիչ կարգեց զՊ. Պուլթէնիեֆ.

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Ֆիլիպպէէն կը հեռագրուի թէ տեղւոյն երդուեալ դատաւորք անպարտ արձակեցին զՊ. Քիսէլով, որ Պուլկարիոյ ելմտական նախարար և երբեմն Պուքրէշի պուլկար գործակալ Պ. Նաչեւիչի դէմ սպանութեան փորձ մ'ըրած էր ռումանական հողին վրայ.

—)։ 10 ։(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՌՆ

ՍԵՒ-ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

ԳԼՈՒԽ Դ.

ՏՈՉԱՐԴԻ ԳՈՒԲԸ

—Մօտեցա՞նք, հարցուց ճարտարապետը.

—Հազիւ տասն վայրկեան կայ.

—Լաւ.

—Բայց, կը մրմնջէր Հարրի, շա՛տ զարմանալի է այս. Առաջին անգամ է որ այսպիսի բան մը կը պատահի ինձ. Կարծես թէ այդ քարը ճիշդ մեր անցնելուն կ'սպասէր վար իյնալու համար.

—Հարրի, դիպուածի արդիւնք է այդ.

—Դիպուա՛ծ... պատասխանեց երիտասարդը գլուխն երերցնելով. Այո... դիպուած...

Հարրի կանգ առած էր. Մտիկ կ'ընէր.

—Ի՞նչ կայ, Հարրի, հարցուց ճարտարապետը.

—Ինձ այնպէս թուեցաւ թէ մէկը կը քալէ մեր ետեւէն, պատասխանեց երիտասարդ հանքահանն, որ աւելի ուշադրութեամբ ունկն դրաւ.

Ցետոյ.

—Ո՛չ, սխալած ըլլալու եմ, ըսաւ. Լաւ կրթնեցէք թեւիս, պարոն Սդար. Իբր գաւազան գործածեցէք զիս...

—Հաստատուն գաւազան մը, Հարրի, պատասխանեց Ճէյմս Սդար. Քեզի պէս պատուական տղէ մը աւելի լաւ գաւազան չկայ.

Երկուքն ալ շարունակեցին լռիկ քալել խաւարամած ներքնուղւոյն մէջտեղէն.

Ցաճախ, Հարրի, որ ակներեւ մտատանջութեան մը մատնուած էր, ետին կը դառնար կարենալու համար յանկարծակի իմանալ հեռաւոր շշուկ մը կամ տեսնել հեռաւոր նշոյլ մը.

Սակայն, իրենց առջին եւ ետին, լռութիւն եւ աղջամուղջ միայն կը տիրէր.

ԳԼՈՒԽ Ե.

ՖՈՐՏ ԸՆՏԱՆԻՔԸ

Տասն վայրկեան յետոյ, Ճէյմս Սդար եւ Հարրի վերջապէս կ'ելնէին գլխաւոր ներքնուղիէն.

Երիտասարդ հանքահանն եւ իր ընկերն հասած էին բացաստանի մը խորը, —եթէ սակայն այս բառը կրնայ նշանակել ընդարձակ եւ խաւարչին խուռչ մը. Այս խուռչը սակայն բոլորովին զուրկ չէր լոյսէ. Քանի մը ճառագայթներ կը հասնէին հոն լքեալ հորի մը բերնէն, որ բարձրագոյն յարկերուն մէջ փորուած էր. Տոչարդի գուբին օդափոխութիւնն այս ճամբով կը կատարուէր. Իր դոյզն խտութեան պատճառաւ, ներսի տաք օդը կը քշուէր կ'երթար դէպի Եարոուի հորն.

Ուրեմն քիչ մը օդ եւ լոյս միանգամայն թերթաքարի թանձր կամարէն կը թափանցէին մինչեւ բացաստանը.

Հոն էր որ Սիմոն Ֆորտ կը բնակէր տասն տարիէ ի վեր, իր ընտանեաց հետ միկտեղ, ստորերկրեայ բնակարան մը թերթաքարի զանգուածին մէջ փորուած, ճիշդ այն տեղն ուր երբեմն կը բանէին հզօր մեքենայներն, որք Տոչարդի գուբին մեքենական քարշումն ի գործ դնելու կը ծառայէին.

Այս էր ահա այն բնակարանն ուր կը մնար ծերունի գործավարը. Իր ունեցած քիչ շատ կարողութեան շնորհիւ,—արդիւնք աշխատալի երկար կենաց,—Սիմոն Ֆորտ կրնար ապրիլ արեգական տակ, ծառերուն ներքեւ, երկրին ո՛ր քաղաքին մէջ որ ուզէր. սակայն ինք եւ իրենները նախամեծար համարած էին չբաժնուիլ ածխահանքէն, ուր երջանիկ էին, միեւնոյն գաղափարները, միեւնոյն ճաշակներն ունենալով. Այո՛, սկովտիական հողին ներքեւ հազար հինգ հարիւր ոտք խորութեամբ թաղուած այդ բնակարանն հաճելի էր իրենց. Ուրիշ առաւելութիւններէ ի զատ, վախ չկար որ արքունի գանձուն տեսչութեան պաշտօնեայներն, որք գլխահարկն որոշելու պաշտօն ունէին, գային անհանգիստ ընել այնտեղի բնակները.

Այդ ժամանակին, Սիմոն Ֆորտ, Տոչարդի գուբին նախկին գործավարն, առուգաբար կը տանէր տակաւին իր վաթսուն և հինգ տարիները. Բարձրահասակ, անձեայ, հուժկու, գաւառակին ամենէն նշանաւոր «Սօանի»ներէն (1) մին կրնար նկատուիլ, այն գաւառակին որ այնչափ կորովի մարդիկ կը մատակարարէր Հայլենտըրներու զօրագունդերուն.

Սիմոն Ֆորտ կը սերէր հանքահաններու հին ընտանիքէ մը, և իր տոհմագրութիւնը կը հասնէր այն առաջին ժամանակներուն յորս շահագործուեցան Սկովտիոյ գետնածուխի հանքերը.

Առանց հնագիտօրէն վնտռելու թէ Ցոյներն եւ Հռովմայեցիները գետնածուխ գործածած են, թէ Չինացիք գետնածուխի հանքերն յօգուտ ի կիր կ'արկանէին Քրիստոսի թուականէն շատ առաջ, առանց քննելու թէ հանքային վառելանիւթն իրօք իր անունը կը պարտի Հուլլոս պայտարին (2) որ ի Պելճիա կ'ապրէր ԺԲ դարուն, կարելի է հաստատել թէ առաջին անգամ Մեծին Բրիտանիոյ ածխահանքերու շահագործումը կանոնաւոր վիճակի մէջ դրուած է. Արդէն ԺԱ դարուն, Գուլիէլմոս Աշխարհակալ իր զինակիցներուն միջեւ կը բաժնէր Նիւքեասլի ածխահանքին արդիւնքները. ԺԳ դարուն, «ծովային ածուխի» շահագործման արտօնութիւն մը տրուած էր Հենրիկոս Գ է. Վերջապէս, նոյն դարուն վերջերն, յիշատակուած են Սկովտիոյ եւ Կալլէսի երկրին ածխահանքերը.

Այդ ժամանակին էր որ Սիմոն Ֆորտի նախնիք մտան կալեդոնեան հողին ալուզը մէջ և ա՛լ յորդւոց որդի չելան անկից. Պարզ գործաւորներ էին ասոնք. Թիապարտներու պէս կ'աշխատէին թանկագին վառելանիւթն հանելու. Մինչեւ իսկ կը կարծուի թէ հանքահանները, ճիշդ այդ ժամանակի աղագործներուն պէս, ճշմարիտ ստրուկներ էին յայնժամ. Արդարեւ, ԺԸ դարուն, այդ կարծիքն այնչափ հաստատուած էր ի Սկովտիա, որ, Թեկնածուին պատերազմին հետ, վախցուեցաւ որ Նիւքեասլի քսան հազար հանքահանները չապստամբին՝ ձեռք ձգելու համար ազատութիւն մը,—զոր կը կարծէին թէ չունին.

Ինչ որ ալ ըլլայ, Սիմոն Ֆորտ կը հպարտանար սկովտիացի հանքահաններու այդ մեծ ընտանիքին վերաբերելուն համար. Իր ձեռքերով աշխատած էր հոն իսկ ուր իր պապերը գործածած էին քլունգը, լծակն եւ բրիչն. Երեսուն տարեկան եղած ատեն գործավար էր Տոչարդի գուբին, որ Ապըրֆոյլի ածխահանքերուն ամենէն կարեւորն էր. Ջերմապէս կը սիրէր իր արհեստը. Երկար տարիներ, իր պաշտօնը կատարեց եռանդեամբ. Իր միակ վիշտն էր տեսնել որ խաւը կը նուազի և գուշակել այն մերձակայ ժամն ուր հանքին գետնածուխը պիտի սպառէր.

Այդ ատեն էր որ ինքզինքը նուիրեց նոր երակներ գտնելու Ապըրֆոյլի բոլոր գուբերուն մէջ, որք հողին տակէն հաղորդակից էին իրարու. Շահագործման վերջին ատեններն մէկ երակ գտնելու երջանկութիւնն ունեցած էր. Իր հանքահանի բնազդն հրաշալի կերպով կը ծառայէր նմա, եւ Ճէյմս Սդար ճարտարապետը շատ կը գնահատէր զնա. Կարծես թէ գետնածուխի զանգուածները կը կռահէր ածխահանքին ալուզը մէջ, ինչպէս ջրադէտ գործի մը կը կռահէ ակունքն հողի խաւին ներքեւ.

Սակայն, որպէս ըսինք, եկաւ ժամ յորում այրելի նիւթը բոլորովին սպառեցաւ ածխահանքին մէջ. Դրածակութիւնները ապարդիւն մնացին. Ակներեւ եղաւ թէ ածխահանքը բոլորովին հատած լմնցած էր. Շահագործումը դադրեցաւ. Հանքահանները քաշուեցան գացին.

Պիտի հաւատա՞ք. Մեծ մասին համար անհնարին մորմոք մը եղաւ այս. Ամէն անոնք որ գիտեն թէ մարդս ներքնապէս կը սիրէ իր տանջանքը, չպիտի զարմանան ասոր. Սիմոն Ֆորտ ամենէն աւելի ըզգածուեցաւ. Գերազանց տիպարն էր հանքահանին, որ կեանքն անլուծելի կերպով կապուած է իր հանքին կենաց. Իր ծնունդէն ի վեր, անընդհատ հոն բնակած էր, և երբոր աշխատութիւնք երեսի վրայ թողուեցան, ուզեց տակաւին անդ մնալ. Մնաց ուրեմն. Իր Հարրի զաւակին յանձնեց ստորերկրեայ բնակարանին պարենաւորման հոգն. իսկ ինք, տասն տարիէ ի վեր, տասն անգամ ելած չէր հողին երեսը.

(Շարունակելի)

---

(1) Սօանին, Սկովտիացին է, ինչպէս Ճոն Պուլըն՝ Անգլիացին, և Բատտին՝ Իռլանտացին.

(2) Գետնածուխին ֆրանսական անունն է houille.

—ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆՔ Ի ԶԱՆԶԻՊԱՐ.— Թայմզի թղթակիցը կը հեռագրէ Զանզիպարէ.— Վեհապետն հրամայեց վաղը գլխատել նաև չորս այրեր և մէկ կին, բայց կը յուսացուի որ այս գըլխատումը տեղի չունենան, քանի որ կ'ըսուի թէ անգլիական ընդհանուր հիւպատոսը դիտողութիւններ ըրեր է։ Այս գլխատումք ահռելի և նողկալի տեսարան մը կը ներկայացնեն։ Բանտարկեալք կը սպաննուին պտղավաճառներու հրապարակին մէջ, ամեն ազգէ ամբոխի մը մէջտեղ, յորմէ շատեր հեգնական խօսքեր կ'ըսեն այս քստմնելի արարողութեան միջոցին։ Մահապարտից գլուխը մարմնէն կը բաժնուի, շատ անգամ գէջ սրով մը, և որովհետեւ անոնց աչքերը չեն կապեր, ամեն մին կը տեսնէ իւր ընկերոջ մահուան տանջանքները։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն իւր հետ ունենալով Պատրիարքարանի գործակատար Վսեմ. Աբրահամ էֆէնտին, երէկ ոստիկանութեան պաշտօնատունը գնաց և տեսակցեցաւ Ոստիկանութեան Նախարար Վսեմ. Քեամիլ պէյի հետ։

Ն. Ամենապատուութիւն երեկոյին Օրթագիւղ գնաց և հիւր եղաւ Վսեմ. Մաքսուտեանց ապարանքը։

Գարակէօմրիւկի յանձնաժողովը երէկ իւր առաջին նիստն ըրաւ ընդ նախագահութեամբ Գեր. Օրմանեան Սրբազանի և երկարօրէն խորհրդակցեցաւ Ազգ. Վարչութեան կողմէ իրեն յանձնուած պաշտօնին վերաբերեալ գործոց վրայ։

Գեր. Օրմանեան Սրբազան այսօր Գարակէօմրիւկ կ'երթայ ստանձնելու համար եկեղեցւոյ քարոզչութեան պաշտօնը։ Յանձնաժողովն ևս վաղը խմբովին Գարակէօմրիւկ պիտի երթայ։

Նիւ Եորքի աւօրեայ նշանաւոր թերթերէն Մէյլ էնտ Էքսբրէսի աշխատակից Հրանտ էֆ. Մ. Բիրէջճեան, նոյն թերթի նոյմ. 23 թուոյն մէջ հրատարակած է, հանդերձ դիտողութեամբ, Գեր. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոսի պապական հրաւիրագրոյն դէմ գրած պատասխանին ամբողջ թարգմանութիւնը։

ԴԱԴԱՐՈՒՄՆ «ՄԱՍԻՍ»Ի

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴ

Տպագրական Տեսչութենէ

«Տպագրական Տեսչութիւնը նկատելով որ Մասիս լրագիրն իւր 10 դեկտեմբեր 1888 թուական և 3921 թիւ թերթին մէջ Հայոց Պատրիարքարանին դէմ թշնամական յօդուած մը հրատարակած է, այս օրուընէ սկսեալ անպայման կերպիւ դադարման կը դատապարտէ նոյն լրագիրը։»

23 ռէպիւլախըր 306
և 14 դեկտեմբեր 304

Մեծ. Ցարութիւն և Մանուկ Կարագեօզեան եղբարք մէկ օսմ. ոսկի ղրկած են Խմբագրութեանս՝ ի նպաստ Սրբուհի Մայրապետին։ Նոյն նպատակաւ մէկ մէկ արծ. մեճիտ ղրկած են նաև Յովհաննէս էֆ. Արիս Շալճեան, և Վանեցի Աստուածատուր էֆ. Հիւսեանց։

Օսմ. կայս. Պանքայի հայազգի սենեկապետք իրենց մէջ հանգանակութիւն մ'ընելով ի նպաստ Սրբուհի Մայրապետին, հանգանակութեան արդիւնքն՝ հարիւր դահեկան արծաթ, խմբագրութեանս յանձնած են, Պանքայի պաշտօնեաներէն Խաչիկ էֆ. Սըվաճեանի միջոցաւ։

Նոյնպէս ստացանք երկու արծ. մեճիտ՝ Արսէն էֆ. Կ. Արսլանեանէ և մէկ արծ. մեճիտ՝ Միհրդատ էֆ. Նորատունկեանէ։

ԳԱՅՖԱՃԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Երկու Ազն. Տիկնայք, Մաքրիի Խ. Օտեան և Սոֆի Կ. Սըվաճեան, անձնական հիւանդութեանս լուրն առնելով՝ ինձ սոյն վիճակիս մէջ դրամական օգնութիւն մը հասցնելու գովելի նպատակաւ հանգանակութեան մը ձեռնարկած են ինքնաբերաբար, որոյ արդիւնքն 3022 դահեկան շնորհակալութեամբ ընդունեցայ։

Սոյն հիւանդագին վիճակիս մէջ երկու Ազն. Տիկնանց այսպիսի մարդասիրական հանգանակութեան մը ձեռնարկութիւնն և բարեսէր ազգայնոց սրտաբուղխ նուէրներն ո՛չ միայն զիս կը մխիթարեն, այլ և համայն որբերս ալ անհունս կը մխիթարեն, ուստի այս առթիւ սրբազան պարտք կը համարիմ ինձ հրապարակաւ արտայայտել իմ և որբոցս սրտիս խորերէն բղխած խորին շնորհակալութեանց անկեղծ հաւաստիքն զոյգ մը Ազն. հանգանակիչ Տիկնանց և համայն բարեսէր նուիրատուաց։

Նոյնպէս ընդունեցայ Մեծ. Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեանէ 5 օսմ. ոսկի ի յիշատակ իւր երջանիկ բարեպաշտուհի մօր, և Մեծ. Միքայէլ էֆ. Ցակոբեանէ 5 օսմ. ոսկի, որոց ևս կը փութամ իմ և որբոցս անհուն շնորհակալութեանց խորին հաւաստիքն յայտնել, հիւանդութեան անկողնոյս մէջէն, լիաշուրթն մաղթանօք հայցելով յերկնից զարեւշատութիւն վասն թանկագին կենաց երկու Ազն. Տիկնանց և համայն բարեսէր նուիրատուաց։

Կը մնամ յաւէտ երախտապարտ և անձնուէր
Բարերարներու սիրելի Ազգիս
ՍՐԲՈՒՀԻ ՄԱՅՐԱՊԵՏ Ն. ԳԱՅՖԱՃԵԱՆ
Հիմնադիր-Մայր տնօրէնուհի Որբանոցին
14 Դեկտեմբեր 1888
Խասգիւղ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Հալէպի Ինտէրին գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Ատանայի Խասա գաւառակին գայմագամ Մահմուտ պէյ և նա յաջորդեց Նասըրէի նախկին գայմագամ Խասա պէյ։

Բաղէշի Ճապաղջուր գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Տարթոյի նախորդ գայմագամ Ճեմիլ էֆէնտի։

—

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Տիգրանակերտի նահանգին տէֆթերտար Թէվֆիգ էֆէնտիի և Պաղտատի նահանգին մէքթուպճի Սատըգ էֆէնտիի։

Սանիյէ Միւթեմայիզ աստիճան՝ Եվգաֆի նախարարութեան վարչական ժողովոյ անդամներէն Օսման Նուրի էֆէնտիի և ջնջեալ Մէճլիսը Վալայի նախկին քարտուղար Բէրգէվ փաշազատէ Ճեմալէտտին պէյի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Սպարապետ Դրան հետեւակ զօրաց ճիւղի թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Աթա պէյի։

—

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Քոստանդին էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ադրիանուպոլսոյ Օրթաքէօյ գաւառակին թաղապետութեան նախորդ նախագահ Բարաշքօ էֆէնտիի։

ՎՍԵՄ. ԳԱԲՐԻԷԼ ԷՖԷՆՏԻ

Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտի Նորատունկեան, որ ինչպէս յայտնի է Պերլին կ'երթայ Պարոն տը Հիրշի խնդրոյն առթիւ հինգերորդ իրաւարար կարգելով Պ. Կնայզթի ցոյց տալու համար այդ խնդրոյն վերաբերեալ գրութիւններն, երէկ գիշեր մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս Սիրքէճիի կառախումբով, ըստ որում Վեհ. Սուլթանն հրամայած էր որ անմիջապէս ճամբայ ելնէ։

Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտի մեկնելէ առաջ կայս. պալատ և յետոյ Բ. Դուռն երթալով ստացաւ հարկ եղած հրահանգն և գրութիւնները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երէկի նստին մէջ մինչև ժամ 11 զբաղեցաւ կարեւոր խնդիրներով։

Նիստէն յետոյ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարը պահ մը եւս խորհրդակցեցան ինչ ինչ կարեւոր խնդրոց վրայ։

Բարձր. Շէյխ-իւլ-Իսլամ էֆէնտին իւր հիւանդութեան պատճառաւ ներկայ չգտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ երէկի նստին։

—Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Ցարութիւն փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ Խարիճիէի ժողովը երէկ ի նիստ գումարեցաւ և զբաղեցաւ նոյն նախարարութեան վերաբերեալ ներքին խնդիրներով։

—Իտալական դեսպանատան առաջին թարգմանն երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Վսեմ. Ցարութիւն փաշայի հետ։

ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Այտընի երկաթուղեաց ընկերութիւնը փութանակի առաջ կը տանի շինութիւնն այն նոր գծերուն որոց արտօնութիւնն ստացած է կայս. կառավարութենէն։ Եօտէմիշի գիծը, 25 քիլոմետր երկայնութեամբ, աւարտած է արդէն և կը շահագործուի։ Գալով Սարայ քէօյէն ի Տինէր ձգուելիք գըլխաւոր գծին, որ 120 քիլոմետր երկայնութիւն ունի, ասոր գրեթէ կէսը շինուած է։ Տինէրի գծին աւարտումը նորանոր դիւրութիւններ պիտի ընծայէ արագ հաղորդակցութիւններ հաստատելու համար ընդ մէջ Զմիւռնիոյ, Աֆիոն Գարահիսարի, Պուլտուրի, Սպարթայի և Գոնիայի։ Տինէրէն ի Գարահիսար հեռաւորութիւնն է 80 քիլոմետր, այսինքն 16 ժամ հեռաւորութեամբ ճամբայ։

Գասապայի երկաթուղւոյ ընկերութիւնն ևս ձեռնարկած է Մաղնիսայէն ի Սօմա գծին շինութեան։ Այս գիծ, 90 քիլոմետր երկայնութեամբ, պիտի ձգուի Աք Հիսարէն ի Գըրգ-Աղաճ։ Այս գծի շինութիւնը դիւրին է, մինակ պէտք պիտի ըլլայ բաւական կարեւորութիւն ունեցող կամուրջ մը կառուցանել, Կէտիզ գետին վրայ, 120 մետր երկայնութեամբ։

ԵՐԶՆԿԱՅԷՆ Ի ՔԱՐԲԵՐԴ

Կարնոյ և Քարբերդի նահանգները կ'աշխատին այս պահուս աւարտել Երզնկայէն ի Քարբերդ շինուելիք ճանբան որ, ըստ վկայութեան ճարտարագիտաց, Թուրքիոյ մէջ ամենէն աւելի դժուարաւ շինուելիք ճանբաներէն մին է։ Այդ ուղին կ'անցնի Քէմախէն, Ակնէն, Արաբկիրէն և Քեպան-Մատէնէն, և Երզնկայի ու Ակնայ միջեւ Եփրատայ խորտաբորտ կիրճերուն մէջէն։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Ըստ մեր մասնաւոր տեղեկութեանց, Նիկոմիդիայէն յԷնկիւրի շինուելիք երկաթուղին որոյ արտօնութիւնը Պ. Քաուլայի տրուած է, շուրջ 480 քիլոմետր երկայնութիւն պիտի ունենայ և պիտի անցնի Սապանճաէն, Լէֆքէէն, Վէզիր-Խանէն, Պօզույուքէն, Էսկի Շէհիրէն և Սիվրի Հիսարէն։ Այս գծի ուսումնասիրութիւնք ժամանակաւ կատարուած էին կայս. կառավարութեան ձեռամբ, մէկ կողմէն մինչև Էսկի-Շէհիր և միւս կողմէ Էնկիւրիէն մինչեւ Սղանօզ։ Մինչև իսկ հողային աշխատութիւնք կատարուած էին մեծ մասամբ Նիկոմիդիայէն մինչեւ Կէյվէի կամուրջը, Սաքարիա գետին վրայ։ Այժմ հարկ պիտի լինի ուսումնասիրել Սիվրի Հիսարի և Սղանօզի միջեւ գտնուած մասն։ Գլխաւոր դժուարութիւնք կը կայանան Գարասուի գետակին Պիլէճիքի մօտէն անցքին մէջ, 25 քիլոմետր երկայնութեամբ։ Գծին մնացեալ մասը մեծ դժուարութիւն ցոյց չի տար և կրնայ շինուիլ մէկ մի քիլոմետրը հարիւրէն հարիւր քսան հազար ֆրանք ծախիւք։ Գծին անցնելիք գլխաւոր վայրերն են՝ Սապանճա, Կէյվէ, Աք Հիսար, Լէֆքէ, Պիլէճիք, Ինէ Էօնիւ, Էսկի-Շէհիր, Սիվրի-Հիսար, Սղանօզ։ Երկաթուղին շատ մօտանց պիտի անցնի Զիթլիին՝ ուր հանքաջուրեր կը գտնուին, ինչպէս նաև Սէօյիւտի և Այաշի։

ԿԱԼԱԹԱ-ՍԵՐԱՅԻ ԿԱՅՍ. ԼԻՍԷՆ

Գոհութեամբ պիտի իմացուի անշուշտ որ, կրթական այս բարձր հաստատութիւնն՝ որ ուսուցչաց և պաշտօնէից ամսաթոշակներու վճարմանց յապաղման պատճառաւ, իւր բարեկարգ վիճակը կորսնցնելու վրայ էր, պիտի վերստանայ իւր նախկին կանոնաւոր վիճակն։ Վեհ. Սուլթանն իմանալով որ չորս ամսական չէ վճարուած, հրամայած է որ պէտք եղած դարմանը տարուի և ամսականք կանոնաւորապէս վճարուին։ Կրթական Նախարար Վսեմ. Միւնիֆ փաշա նախընթաց օր Կալաթա Սէրայի վարժարանն երթալով իւր ներկայութեան կոչեց ուսուցիչներն եւ կայսերական հրամանն հաղորդելով անոնց, ապահովեց թէ յետ այսօրիկ իրենց ամսաթոշակք պիտի վճարուին ժամանակին։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ

Սելանիկ քաղաքն որ Զմիւռնիոյ քարափանց նման քարափ մը ունի արդէն, ի մօտոյ նաւահանգիստով մ'ալ պիտի օժտուի, շնորհիւ կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութեան որ յանձն առած է անոր շինութիւնը։ Բուն նաւահանգիստը պիտի շինուի արդի մաքսատան առջեւ, այնպիսի պայմանաց մէջ որ ամենէն մեծ շոգենաւերն իսկ պիտի կարենան քարափին հանգչիլ և իրենց բեռներն ուղղակի մթերանոցներուն կամ երկաթուղւոյ վակոններուն մէջ հանել։ Սոյն կարեւոր աշխատութեան յատակագծի պատրաստութիւնն յանձնուած է նահանգին առաջին ճարտարագէտին. ծախքն հինգ միլիոն ֆրանք հաշուըւած է։

ՎՍԵՄ. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ

Վեհ. Սուլթանի բժշկապետ Մավրոյենի փաշա՝ իւր տօնախմբութեան առթիւ հացկերոյթ մը տուաւ բազմաթիւ հրաւիրելոց յորս կը նշմարուէին Վեհ. Սուլթանի փեսայ և ընդհ. թիկնապահ Մէհմէտ փաշա, Ահմէտ Նուրի փաշա, Ճէլալ փաշա, Տր. Զամպաքօ փաշա, Ֆայիգ փաշա Տէլլա-Սուտա և Տիկին Տէլլա Սուտա, Տ. Խորէն Արքեպիսկոպոս, Եօրկաքի պէյ՝ առաջին գեղագործ Վեհ. Սուլթանի, Տիմիտրաքի էֆ. Եէնիտիւնեա, Միւզիւրիւս պէյ և տիկին Միւզիւրիւս, Քալիատի պէյ և Օր. Քալիատի, Տր. Զօղրաֆօս և այլք։

Սեղանին վրայ Մավրոյենի փաշա բաժակ առաջարկեց Վեհ. Սուլթանին կենաց, երախտագիտական արտայայտութիւններ ընելով Ն. Վեհափառութենէն գտած բարեացն համար։ Այս բաժակ պարպուեր է ոտնգագին ծափահարութեամբք։ Յետոյ բժշկապետ փաշային քէօշկին մէջ գտնուած նուագածուաց խումբն Համիտիյէ քայլերգը նուագեր է։

Բաժակ առաջարկուեր է նաև Մավրոյենի փաշայի կենաց և բանախօսութիւնք արտասանուեր են։

Սեղանէն յետոյ երեկոյթ մը տուեր է։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ ԿԱՌՈՒՂԻՔ

Սեբաստիայէն մեր ստացած տեղեկութեանց նայելով, նահանգին կուսակալ Սուրուրի փաշա նորոգել տուեր է չորս հինգ տարի առաջ շինուած ուղիները, գլխաւորաբար զանոնք որք Սեբաստիայէն դէպ ի Քարբերդ և դէպ ի Օրտու և Զարայէն դէպ ի Տիվրիկ կը տանին։ Ասոնցմէ զատ ի նորոյ շինուած է Շապին Գարահիսարէն Կիրասոն տանող ճամբան որ 75 քիլոմետր երկայնութիւն ունի։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ ԱՐԿԱԾ

Կ'իմանանք թէ երէկ իրիկուն մայրաքաղաքէս մեկնած կառախումբն արկածի պատահեր է Լիւլէի Պուրկազի մօտ, 200րդ քիլոմէտրին վրայ, և վայրաշարժն ու առաջին վակոնները գիծէն դուրս ելեր են, մինչդեռ ետեւի կառքերը գծին վրայ մնացեր են։ Կառախմբին ուղեւորներէն և պաշտօնեաներէն ոչ ոք վնասուեր է։ Եղած վնասը նիւթական է միայն։

Միջոցներ ձեռք առնուած են ապահովելու համար փոխադրումը, և այս արկածին հետեւանքն է լոկ յապաղում մը այս առաւօտեան կառախմբին գալստեան, և հաւանաբար թեթեւ խանգարութիւն մը այս օրուան կառախմբոց երթեւեկութեան մէջ։

Արկածին պատճառները չեն գիտցուիր տակաւին։

ՕՍՄ. ՀԻՒՊԱՏՈՍՔ

Կայս. կառավարութիւնը թոշակաւոր հիւպատոսութեանց պիտի վերածէ Պրինտիզի և Սալոնայի պատուաւոր հիւպատոսութիւնները։

ՆՈՐ ԹԵՐԹ ՄԸ

Կրթական նախարարութեան քննիչ ժողովոյ անդամներէն Մուսթաֆա Ազմի պէյ արտօնութիւն խնդրած է Մէարիֆ անուն թուրքերէն ամենօրեայ թերթ մը հրատարակելու համար։

ԳՈՎԵԼԻ ԳՈՐԾ ՄԸ

Բերայի լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ պատրաստ հանդերձեղինաց վաճառատունն «Ա. Մայեր և Ընկ.» իւր սովորութեան համեմատ այս տարի ևս տարեգլխոյ տօներուն առթիւ 300 կտորի չափ հանդերձեղէններ բաշխեր է ամեն ազգի վարժարանաց աղքատ տղայոց։ Այսպէս յիշեալ նուիրատուութենէն իրենց բաժինն ունեցած են գերմանական հիւանդանոցն, հրէական, զուիցերիական, ժէզուիթաց և աւստրիական վարժարաններն, յոյնաց հիւպատոսարանի տղաքներն, Բերայի յունաց վարժարանն ու Թէնէքի վարժարանը։ Թուրք վարժարանի մը յատկացեալ հանդերձեղէնք յանձնուած են Թէքքէի Շէյխին։

Մայէրի վաճառատունն՝ տասն-երկու ձեռք հանդերձեղէն եւս յատկացուցած լինելով հայ աղքատիկ աշակերտաց և աղջկանց, յանձնած է զայնս Բերայի Թաղական Խորհրդոյն որ շնորհակալութեան գիր մը ուղղած է առ Պ. Ա. Մայեր, այս մարդասիրական ազնիւ հոգածութեանն համար։

ԲԱԹԱՆԹԻ ՏՈՒՐՔԸ

Այն պաշտօնեայք, որք Բաթանթի տրոց գանձման առթիւ կատարելի նախնական գործողութիւնները կատարելու համար կարգուած են, սկսած են ձեռնարկել իրենց պաշտօնին։

ՍԵՐԷԶԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԸ

Ըստ տեղեկութեանց Սապահի, Սէլանիկի Սերէզ գաւառին կառավարիչ Նէճիպ փաշա իւր ինչ ինչ վարմանց առթիւ հարցաքննուելու համար մայրաքաղաքս պիտի բերուի։ Ի բացակայութեան Նէճիպ փաշայի կառավարչի պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ Հաճի Ալի պէյ որ արդէն փոխանորդաբար վարած է այդ պաշտօնը։

Կրթական Նախարարութիւնը՝ Բ. Դըրան պաշտօնատարներէն Շաուլ Շնայտըր էֆէնտիին յանձներ է երթալ աչքէ անցունել Նինվէի աւերակները։ Շնայտըր էֆէնտի յառաջիկայ շաբաթ կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

—Թէօտոր Պալթաճիի ժառանգորդք Օթել տը Պիզանսի շէնքը 12,900 ոսկւոյ վաճառեր են մեծահարուստ Թուրքի մը։

—Ռէժիի վարչութիւնը նկատողութեան առնլով իր գլխաւոր երկրաչափ Պ. Շիւզի մահուամբ անոր այրւոյն ու որբերուն վիճակը, տասն ոսկի ամսաթոշակ յատկացուցած է տիկին Շիւզի, երկու տարւոյ համար։

—Փորփուէն կը գրեն թէ Աւստրիոյ կայսուհին մեկնելէ առաջ թագաւորութեան կողմէ պատգամաւորութիւն մը ընդուներ է որ յայտներ է Ն. Վեհափառութեան թէ ի յիշատակ իւր այցելութեան, քաղաքին գլխաւոր մէկ փողոցն Էլիզապէթ անունը պիտի կրէ։

—Աթէնքի ռուսական դեսպանատան երկրորդ թարգման Պ. Պաքմէթիէֆ մայրաքաղաքս եկած է։

—Մարսիլիոյ մէջ հանգանակութիւն մը բացուած լինելով ի նպաստ Կ. Պոլսոյ յունաց բարեգործական հաստատութեանց, 27,560 ֆրանք հանգանակուեր է։ Քաղաքին գրեթէ բոլոր յոյն վաճառականք մասնակցեր են այս հանգանակութեան որոյ ցուցակին հրատարակուած է Նէօլօկօսի մէջ։ Հանգանակեալ գումարն որոշեալ տեղերն յանձնուած է Պ. Լէօնիտաս Զարիֆիի միջոցաւ։

—Քաղաքապետութեան ժողովոյ անդամներէն Ահմէտ Խուլուսի էֆէնտի, որ Կէյպզէի Թաշքէօբրիւ գիւղախումբը գնացած էր քննելու համար նոյն գիւղախմբին տասանորդի տրոց առթիւ ժողովրդեան կողմէ եղած գանգատներն, իւր պաշտօնն աւարտելով մայրաքաղաքս վերադարձած է։

—Ոստիկանութիւնն երէկ Մեծ Շուկային մէջ երեք զարթականի տղաքներ ձերբակալեց որք ի Գալըպճըլար Պազըր Փէսճիի մը խանութէն ֆէս գողցած էին և փախչիլ կը փորձէին։

—Եղեռնադատ ատեանը տասն հինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Վասիլիքօ անուն կին մը, որ չիչ մը օղիի արժէքին համար ծագած կռուոյ մը մէջ դաշոյնի հարուածով մը սպաննած էր Թօփիք անուն մարդ մը։

—Սապահ կ'իմանայ թէ Պախթիար Օղլու Յակոբ անուն անձն, որ միշտ Բերայի ընդհանուր դատախազութեան և հաշտարար քննիչ դատաւորաց պաշտօնատանց մէջ կը դեգերի և երբեմն ալ ամսաթղթակներ կը գրէ, հուգուգի վերաբերեալ դատի մը մէջ սուտ տեղը երդում ըրած լինելով Բերայի պատժական ատենին կողմէ դատապարտուեր է յետ նշաւակման վեցամսեայ բանտարկութեան։

—Խասգիւղի մէջ Հրէայ երիտասարդք ակումբ մը կազմեր են յորում մի միայն թուրքերէն պիտի խօսուի։ Թուրք գրագէտք և հրապարակախօսք պիտի ընդունուին այդ ակումբի մէջ որուն նպատակն է թուրքերէն լեզուի ընդհանրացումն հրէայ հասարակութեան մէջ։

—Ռուս զօրավար Աչինօֆ եւ Բայիսիոս երէցն երկուշաբթի օրը մայրաքաղաքս հասան Քօռնիլօֆ շոգենաւով, հետերնին ունենալով երկու հարիւր հոգի որք Կարմիր ծովու եզերաց վրայ հաստատուելիք գաղթականութիւնը պիտի կազմեն։ Բաց ի Բայիսիոս երէցէն որ նոյն օրը Բերա երթալով այցելութիւն տուած է ռուսական դեսպանատունը, ուղեւորաց ո՛չ մին ցամաք ելած է և Քօռնիլօֆն երէկ մեկնեցաւ անտի դէպ ի Պէյրութ ուստից գաղթականք իրենց յատկացեալ տեղերը պիտի երթան։

—Սէրվէթ կ'իմանայ թէ Ելեւմտական նախարարութիւնը տեղեկանալով որ Նիկոմիդիոյ գաւառին հաշուական գործողութեանց մէջ չփոթութիւնք կան, ի մօտոյ յատուկ պաշտօնեայ մը պիտի ղրկէ այդ կողմն հարկ եղած քննութիւնները կատարելու համար։

—Պ. Ժան Կլինիտոս նամակ մը ուղղելով մեզ իւր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ ապահովագրական [illegible] ընկերութեան Արեւելից ներկայացուցիչներուն, Պ. Պ. Ա. Գուրմուզի եւ Շէհիրլեանի, որք անմիջապէս վճարեր են դեկտեմբեր 1/13ին Թէքիէի ճէրահ փողոցի իւր այրած տան վնասները։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

Միացեալ ապահովագրական ընկերութիւնք

Գառնիկ էֆ. Աստուածատուր կը յղէ մեզ իր ներկայացուցած հրդեհի ընկերութեանց միոյն Միւնիխի վերջին հաշուեկշիռն ի 30 յունիս փակեալ, յորում կը տեսնեմք թէ՝ վերջին տարեշրջանիս մէջ սոյն ընկերութիւնն աւելցուցած է իւր հասոյթն իբր 2,500,000 Փր. և յաջողած է իրականացնել 1 միլիոնէ աւելի շահ, որոյ 800,000 Փրանքը բարդած է իւր պահեստի դրամին վրայ առ ի կանխահոգ հեռատեսութիւն, և սա՝ հակառակ սոյն տարեշրջանի մէջ ունեցած մեծամեծ վնասուց, ընդ որս պէտք է հաշուել վերջերս Շուէտի մէջ տեղի ունեցած մեծ հրդեհին առթիւ 646,841 Փրանքի անմիջական վճարումը։

Գառնիկ էֆ. կը խնդրէ մեզմէ միանգամայն ծանուցանել թէ, իւրեանց մուրհակաց տրամադրութեան համեմատ [illegible] կը գործեն հրապարակիս վրայ ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ միացեալ ապահովագրական ընկերութիւնք, հետեւաբար նոյն ընկերութեանն ծանուցումը որ կը հրատարակուի մեր չորրորդ երեսին մէջ, հետեւեալ բարեփոխումը կը կրէ,

	Ֆրանք
Միացեալ դրամագլուխ	8,000,000
Պահեստի դրամ	4,817,262
Տարեկան հասոյթ	10,069,700

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ
(VOYAGE EN CHINE)
ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՉԻՆԱՍՏԱՆ

ԱԶԴ ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

1881 դեկտեմբեր 8/20ի Կայսերական Հրովարտակին Է. յօդուածին Ե. հատուածին համաձայն, այն բոլոր կտրոններն որք գանձուած չեն վեց տարուան ժամանակամիջոցի մէջ՝ իրենց պայմանաժամէն սկսեալ, պիտի ջնջուին։

Հետեւաբար 1883 մարտ 1/13ի բոլոր կտրոններն որք գանձուած չեն մինչև 1889 մարտ 1/13, և նոյն Ե. յօդուածին Բ. հատուածին տրամադրութեանց համաձայն՝ մինչեւ այդ թուական հաշուըթուած գումարներն պիտի մնեն պատրաստ դրամագլխոյն մէջ՝ վեցամսեայ տոկոսին և գլխավճարին համար։

Կ. Պոլիս, 14/26 դեկտ. 1888

ԱԶԴ
Ֆրէսինեան շոգենաւը, նաւապետ Ալէքսանտր, 23ին մայրաքաղաքս կ'սպասուի։
ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Գործակալ Ֆրէսինեան շոգենաւին ընկ.

ԽԼՈՒԹԻՒՆ
Եւ բզզիւնք գլխու մէջ։ Միջոց իւր տան մէջ բուժելու զայն, առանց ընդհատելու իւր պարապմունքն։ 30 սանդիմ ղրկելով կ'ստացուի 132 երեսով պատկերազարդ տետրակ մը։ Դիմել առ
M. Nicholson, 4, rue Drouot, Paris

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Նաբոլի, 26 դեկտ.

Պ. Մանչինի, նախկին նախարար արտաքին գործոց, մեռաւ այսօր։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 15 դեկտեմբեր

Դահեկան

ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	110 1/4
3 » » » (վճռ. կնիքն)	109 7/8
3 Բարիզի » (պանքայի)	22 95
3 » » » (վճռ. կնիքն)	23 02 1/2

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի		16 17
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	16 16
Առաւօտուն բացուեցաւ	» Գ. Կ.	16 16
Կէս օրին	» »	16 16

ԻՒՆԻՖԻԷ ՏԱՀՎԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		38 15
Այս առաւօտ	Գ. Կ	38 16
Կէս օր	»	38 16

ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	Գ. Կ.	25 10
»	Բ. »	»	15 32 1/2
»	Գ. »	»	16 16

ԲԱԺՆԵՏՈՒԹԻՒՆՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լ.		4 13
Կրէտի ժէնէրալ	Օսմ.	»	8 30
Պանք տը Կ. Պօլս	»	»	7 7
Քօմ. Ժանէր է վալէօր	»	»	4 33
Թրամուէյ	»	»	455
Ռումէլի երկաթուղի	Փր.		46 7/8
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	»		126

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 31
Անգլիական ոսկի	»	110 35
Իմբերիալ	»	91 30
Քրէնից	»	51 10
Ռուպլի թղթադրամ	»	8 82
» արծաթ	»	77
Մճ. արծ. (տարբ.)	»	108 37
Վեցնոց	»	103
Հինգնոց	»	103
Մէթալիք	»	102
Թամիւքէ	»	10 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրայի և Վիէննայի Պորսաները գոց են տօնի պատճառաւ։

Բարիզ, 26 Դեկտեմբեր ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	104 07 1/4
» » 3 %	82 75
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	15 12 1/2
» » » գոցուեցաւ	15 07 1/2
» » » Բ.	14 95
» » » Գ.	14 95
Օսմանեան երկաթուղի	46
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	530
Կրէտի Լիոնէ	616 25
» Ֆօնսիէ	1365
[illegible]	1282 50
Սուէզի ջրանցք	2195
Ռուսական 5 % 1877 ի	104
Իտալական Ռանթ	96 50
Սպանիական (արտաքին)	73 1/4
Եգիպտական միացեալ գ. բ.	418 75
Բրիօրիթէ թիւրք	417 50
Հելլենական 5 %	432 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 36

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ

GRAND BALLET ARABE

Երաժշտապետ Տ. Չուհաճեան էֆ. նոր գործ մը հրատարակած է սոյն անուամբ։ Եղանակաց շար մը որոց արաբական նկարագիրն ամբողջ երկին մասնաւոր հրապոյր մը կուտայ։ Արեւելեան այս ոճը կը յարմարի նա մանաւանդ պալէներու. գիտենք թէ Վերտի առիթը չէ կորուսած եգիպտական աւաշներով իւր Աիտան պճնազարդել։ Առաջին անգամ չէ որ Չուհաճեան էֆ. սոյն ոճով կը գրէ։ Ունեցած ենք արդէն իրմէ ուրիշ արտադրութիւններ, մին միւսէն գեղազանց, եւ այն՝ զոր ի լոյս կ'ընծայէ ուրիշ բան չէ բայց եթէ իւր «[illegible]» անուն օբէրայէն առնուած մի շատ սիրուն թերթ ամէնասիրուններուն մէջ։ Ով որ զինքը տեսած է իւր դաշնամուրին առջեւ յօրինած ատեն այդ չքնաղ գուսանական ներդուածը, չպիտի կարենայ երբէք մոռնալ ի՛նչ խնամօք, ի՛նչ գիտնական մտահոգութեամբ հայ երաժիշտնիս կը չարչրէր ու կը չարչրէր իւր հնչիւն գործին հպատակեցնելու համար զայն իւր գաղափարականին, զի պէտք է խոստովանիլ, ինչպէս ամէն արուեստագէտ որ անձնաւորութիւն մըն է, Չուհաճեան ալ ունի իւրն։

Օր մը թերեւս ըլլանք բաւական բարեբախտ նոր օբէրան ամբողջ լսել թատրոնի մը մէջ, բայց առ այժմ պէտք է ամէն յոյսէ հրաժարիլ և գոհանալ հրատարակուած մասովը։

Չուհաճեան էֆ. արուեստագէտ մէ, և իբր այն, բնականապէս սիրող այն ամէն բանի որ բարեձեւ, գեղեցիկ եւ պարզուն է։

Իւր աշակերտներէն Օր. Նէվրիկ Բոյթուգալեան եւ Պ. Միհրան Խիտավէրտեան, որոց նուիրուած է գործը, մտածեր են շքեղ երեսով տետր մը տպագրել տալ, որոյ ճակատը դըրուած կը գտնենք իրենց դասատուին կենդանագիրը։ Դիտեցէք աչուըներն որ հոն իրենց բնական վիճակին մէջ են, նայուածք մը որոյ համար կարելի չէ ըսել թէ պարզ մահկանացուի մը աչօք ակնարկն է։

Շ.

Վերոյիշեալ գործին կեդրոնատեղին է Պահճէ Գաբու Համիտիյէ ճամբուն թիւ 60 Ս. Յովսէփեանի գրատունը։ Կը ծախուի նաև Բերայի Միւզիքի վաճառատանց մէջ։

ՀՐԱՒԷՐ ԸՆՏՐՈՂԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ
ԱՌ ԸՆՏՐՈՂՍ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ ԽԱՍԳԻՒՂԻ

Գիւղիս առժամանակեայ Պատ. Թաղ. Խորհրդոյն մատուցած հրաժարականն ընդունուած և Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն նորոգ ընտրութեան հրահանգ տուած լինելով, Ընտրողական ժողովս, ըստ օրինի կազմակերպեալ, ընտրողաց ցանկն պատրաստած և եկեղեցւոյ բակն ի տես դրած է։

Նաեւ ի դիւրութիւն ընտրողաց եռապատիկ ցանկ մը պատրաստած է, սակայն ընտրողք ազատ են այդ ցանկէն դուրս ուրիշ անուանց եւս քուէ տալ, բաւական է որ սահմանադրաբար ընտրելութեան իրաւունք ունենան։

Սոյն երկու ցանկերուն վերայ ով որ օրինաւոր դիտողութիւն ունենայ կրնայ գրաւորապէս հաղորդել զայն Ընտր. Ժողովոյ մինչեւ յառաջիկայ ուրբաթ երեկոյ, 16 դեկտ. ուսկից յետոյ եղած ամեն դիտողութիւն անընդունելի է։

Քուէարկութիւնը պիտի կատարուի դեկտ. 18 կիրակէ օր առաւօտեան ժամը 3½ն մինչեւ 6, յորմէ յետոյ անմիջապէս քուէհամարը պիտի սկսի, և այլ եւս քուէ չպիտի ընդունուի։

Ամեն ընտրող պէտք է որ գիւղիս Թաղ. Խորհրդոյ անդամակցութեան համար ըստ Սահմանադրութեան ընտրելութեան իրաւունք ունեցող 9 անձանց անունն և մականունը նշանակէ և իւր քուէն անձամբ բերէ եկեղեցւոյ խորհրդարանն։

Ով որ անձամբ չէ կարող իւր քուէն բերել՝ պարտի զայն պահարանի մը մէջ դնել եւ վրան ստորագրելով ուղղել զայն առ Ընտր. Ժողովս, ծանօթ անձի մը ձեռամբ։

Այսպէս ղրկուած քուէներն մասնաւոր քննութեան պիտի ենթարկուին։

Կը հրաւիրուին գիւղիս ընտրողք իրենց սահմանադրական պարտաւորութիւնը կատարել։

Ընտրող. Ժողովոյ
Նախագահ
ՅԱԿՈԲ Վ. ԱՇՈՏ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

10 դեկտ. 1888
Խասգիւղ

Ցուցակ Խասգիւղի ընտրելեաց

Մեծ. Տեարք,

1. Աւետիս Պարոնեան
2. Գարեգին Մելիքեան
3. Գաբրիէլ Նէշէրճեան
4. Գրիգոր Թախարոֆ
5. Գրիգոր Թէրզեան
6. Գրիգոր Մարգարեան
7. Եղիա Շահպազեան
8. Լեւոն Հաճեան
9. Կարապետ Թիրեաքեան
10. Կարապետ Տ. Բարսեղեան
11. Համբարձում Գարամանճեան
12. Միքայէլ Մուշեղեան
13. Միքայէլ Ընդարճլեան
14. Մկրտիչ Պէյլիկճեան
15. Յարութիւն Տէմիրճիպաշեան
16. Յակոբ Մէրհամէթճեան
17. Յակոբ Սամանճեան
18. Յարութիւն Ինճիճեան
19. Յարութիւն Խարբութլեան
20. Յովսէփ Գավաֆեան
21. Յովհաննէս Արամեան
22. Պաղտիկ Պապաեան
23. Պետրոս Փափազեան
24. Պօղոս Ոսկերչեան
25. Ռուբէն Պուլկուրեան
26. Սարգիս Պէրպէրեան
27. Սարգիս Գավուքճեան

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԱՏԱՆԱ, 4 դեկտ.

Նոյեմբեր 25ի առաւօտեան ժամը մէկին Ատանացւոց համար տխուր մի ժամ եղաւ, զի մէկ տարիէ ի վեր Թոքախտի անհնարին ճանկն ինկող Տօք. Սարգիս Արամեան կնքեց իւր մահկանացուն, ի խոր սուգ համակելով զհամայն Ատանայիս։ Ժամ երկուքս կէսին Ս. Աստուածածին և Ս. Ստեփաննոս եկեղեցեաց զանգակներն երբ գուժկան կը հնչէին։ Երբ այս բօթը տարածուեցաւ քաղաքին մէջ, բոլոր բնակիչք գունդագունդ կը դիմէին դէպի հանգուցելոյն բնակած տունը, և երբ իւր սերտ ու սիրելի բարեկամներն լսեցին զայս գոյժ, եկան նորա քով ժողովեցան. մի քիչ յետոյ մասնախումբ մը կազմուեցաւ ի նոցանէ՝ որք յուղարկաւորութեան հանդէսը շքեղագոյնը կատարելու համար ամենայն ջանք ի գործ դրին։ Ժամը ինն ու կէսն էր երբ տեղւոյս երկու եկեղեցեաց քահանայից դասն ու երգեցիկ մանկունք հոգեւոր երգերով տարին զդագաղն ի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին. դագաղին կը հետեւէր ժողովրդեան խուռներամ բազմութիւն։ Անդ թողլով դագաղն ցրուեցան յուղարկաւորք տանելով իւրեանց հետ այդ տխրատեսիլ տեսարանի տխուր տպաւորութիւնը։ Ցանձնախումբն հայ եւ օտարազգւոյ յուղարկաւորութեան հրաւիրագիրներ ղրկեց։ Գերապատիւ Սրբազան Առաջնորդ հայրն որ ի Տարսոն կը գտնուէր այս մասին տրուած հեռագրին վրայ փութայ իրիկուան կառախմբով վերադառնալ այսր, եւ կիրակէ առաւօտ վասն հոգւոյ հանգուցելոյն հանդիսաւոր պատարագ մատոյց, ի վերջ պատարագին մեծ փառաւոր թափոր մը կազմուելով, տեղւոյս դպրաց դասն և երգեցիկ մանկունք առաջնորդ ունելով Յարութիւն էֆ. Պէտէլեանի սկսան ներդաշնակութեամբ եւ տխուր եղանակաւ երգել. սոցա կը հետեւէր քահանայից խումբն ու Գեր. Տ. Մկրտիչ Եպիսկ. Վեհապետեան զգեստաւորեալ. նոցա ետեւէն կ'երթար հանգուցելոյն տխրատեսիլ դագաղն եւ 8 հազարի չափ յուղարկաւորք, հայ, յոյն, կաթոլիկեան, բողոքական, թուրք եւն. յուղարկաւորաց վրայ տխրութեան յուզում կը տիրէր. Թափորը ծանրաքայլ կէս ժամուան մէջ հասաւ ի Ս. Աստուածածին եկեղեցի ուր գինի արարողութեանց Գեր. Սրբազան հայրն բեմն ելնելով սխրալի ազդու կերպով և յուզիչ ձայնիւ դամբանական մը խօսեց, գովասանելով հանգուցելոյն, առ Ազգն եւ առ Տէրութիւն մատուցած ծառայութիւններն, նաեւ նկարագրեց ողբացելոյն առաքինազարդ կեանքը. այս պահուս երկսեռ հանդիսականք ձմեռամասամբ կ'արտասուէին։ Գեր. Ս. Հօր դամբանականը լմնալէ վերջ դագաղն հանեցին ի գաւիթ, անդ եւս Տօքթ. Օհան էֆ. Կայծակեան իւր արհեստակցաց կողմանէ կէս ժամ դամբանական մը խօսեցաւ հանգուցելոյն բազում բարերարութիւններն մի առ մի թուելով, պատմեց նորա մի անձնուէր անձնաւորութիւն լինելը, գրաւեց նորա չափազանց ազգասիրութիւնն և այլ բարեմասնութիւնքն, յետոյ վերցուցին դագաղն եւ Ս. եկեղեցւոյ գաւիթը պատրաստեալ գերեզմանն մէջ ամփոփելով փոխան կանգնեցին Արքայութեան վարժարանի սանուց կողմանէ պատրաստուած ծաղկեայ մի փառաւոր պսակ։

Հանգուցեալը ծնած է ի Կ. Պոլիս յամի 1853. երեք տարու հասակին մէջ հայրն ու մայրը կորսնցնելով որբ կը մնայ թշուառ վիճակի մէջ մինչ 7—8 տարեկան, յետ այսորիկ նորա կարողութիւնները տեսնուելով կը յղուի ի Ռուսիա Խարիպեան մասնաւոր վարժարան, ուր 7—8 տարիներ ուսման պարապելով իւր բուռն ջանքովը կը յաջողի վարժարանի շրջանը լմնցնելու, և կը վերադառնայ իւր հայրենիքն ի Կ. Պոլիս, ուր եւ կը յաջողի կայսերական բժշկական վարժարան մտնելու։ Մինչեւ 25 տարեկան աշխատելով անդ փայլուն քննութիւն մը կուտայ, եւ շրջանաւարտ կ'ելնէ նոյն վարժարանէն, եւ իբր մէկ տարի Պոլսոյ շրջակայքը բժշկութեան պաշտօն կը վարէ, յետ այնորիկ քաղաքական բժշկի պաշտօնով 1883 ին յԱտանա կուգայ եւ 4½ տարիներ իւր պաշտօնը անթերի կերպիւ կը կատարէ թշուառաց օգնութեան ձեռք կարկառելով, աղքատաց անձնուիրաբար ծառայելով, գիշեր ցերեկ անդադար իւր բարձր կոչման համեմատ վարուելով. իւր քաղցր բնաւորութեամբ և արհեստին մէջ ունեցած սքանչելի հմտութեամբ և առաքինական վարուք համայն ազգաց եւ պաշտօնէից ջերմ համակրութեանց կ'արժանանայ, եւ իւր առ աղքատութիւն մատուցած անձնուիրական ծառայութիւնքն գնահատուելով Սուլթանի ասպիճանի շնորհմամբ կը փառաւորուի։ Բայց անգութ թոքը՝ խոչընդոտներ կը յարուցանէ իւր դէմ ենթարկելով զնա այնպիսի ախտի մը ճիրանին, որ հակառակ Պոլսոյ եւ Պէյրութի բժշկաց խնամոց, անկարելի կը լինի ազատութիւն եւ երեսուն տարեկան ծաղիկ հասակին մէջ կը մեռնի ի սուգ անմխիթար թողլով զհամայն Ատանացիս։

Հանգուցեալն՝ ի Կ. Պոլիս Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի արդէն 250 օսմանեան ոսկի կտակած էր և տուն եւս առ ազգն կտակած է իւր մնացեալ հարստութիւնն որոյ մանրամասնութիւնքն պիտի յիշեմ ուրիշ առթիւ։

Ա. Ց. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

ԲԱՐԲԵՐԴ 20 Նոյմ.

Սան ուրեան վարժարան. Թէ այս վարժարան Քարբերդ պիտի փոխադրուի, խնդիր մ'էր սա և է, որ հասած է մինչեւ հիմա մինչեւ հաւատալ իրականութեան։

Պատրաստուեցաւ կարեւոր և շահագրգիռ տեղեկագիր մը որ կ'արժանանայ այն բարերարի հաւանութեան և ասոր վերայ արտօնած կը լինի փոխադրել իւր վարժարան ի Քարբերդ. Վարժարանի դասախօսներէն Պ. Սարգիսի առ իւր հայրն գրած նամակներէն զոյս կը կարդամ և հօրը կողմէ եւ ինքս կը գրեմ պատասխանները մէջ՝ կ'իմանանք թէ՝ Բ. Դուռն ձեռք բերուելիք պէրամը կը լմնցնէ խնդիրն իւր վերջանալուն. Դուք ի հարկէ լաւագոյնս էք տեղեակ խնդրոյն պարագայից որ ի Պոլսոյ մէջ անծանօթ կը մնայ թէ՝ Պատրիարքարանի բանակցութիւնն ընդ Դրան հիմա ո՛ւր եղերած և յաջողութեան ինչ պայման կ'երևնայ։ Վարժարանի կառուցման որոշեալ տեղն որուն վրայ յանելում ալ եղաւ քան քիւէյի տարածութեամբ գետին մը ի գին իբր 80-90 ոսկւոյ՝ պատուական դիրք մը ունի և ըստ ամենայնի յարմար կ'ելնէ իբր վրայ նոյն և պատուական հաստատութիւնը Պ. Սոմիկեան որ Խարբերդցի մ'է, կ'իմացնէ հօրն իր գրութիններով թէ մակարին կայ պէտք սըն գնուած գետին վրայ նորեր եւ աւելցնելու. այդ նոր աւելցունելիքը լինի պիտի բարձրաւանդակ մը, որ ծառայէ դիտարանի ու ջրամբարի նոր գնուածների ծախքը ժողովուրդէն հանգանակուեցաւ։

Հարկ չկայ ըսել թէ՝ այդ վարժարան ի՛նչ մեծ կոչում ունի այս բողոքական ու քիչ մ'ալ պապական գաւառին մէջ։

Մր. Հուպըր. Այս միսիոնար լսած է Սանասարեանի տեղափոխուելու խօսքը, կ'երեւի կամ կ'երեւցնէ այնպէս իբր թէ իւր բոլոր գործն ու զօրութիւնը անոր հետ չափելու դրած է. երանի՛ օրին, ուր Հուպըր պիտի ունենար հանդէպ հզօր մրցակից մը։

Այժ. Կեդր. Վարժ. Առ այժմ Հուպըրի աչքին փուշն այս վարժարանն է յայտնապէս, իւր թաղին մէջ, իւր աչքին դէմ ամեն օր, հետզհետէ կը դառնայ այն յառաջագոյն գործ մը։

Վարժարանին մէջ պաշտօն կը վարէ գոլէճի ընթացաւարտ երիտասարդ մը, որ քանի տարիներ իւր բռնած տեղը պաշտօն վարելէն ու Մր. Հուպըրի իւր ջերմ բողոքական ծառայելէն մերժուած այլ եւս քիչ մ'անկախ ոգի կրելու յանցանքով, կոչուեցաւ ու մնաց Հայ հաստատութեան մէջ, միջտ բողոքական ու փոխխուսութիւն բնաւ չը տեսնուեցաւ վրան և չը չաւուեցաւ հայոց ու հայեցի գործերի հետ։ Վարժարանի խնամակալութիւնը կը նկատէ թէեւ սակէ, այլ ի՛նչ կրնայ ըսել, քանի որ չկայ ուրիշ և սաւխուած է։

Ինչպէս միջտ ակնարկած ենք, փոքր առուակով մեծ աղօրիք մը դարձնելու գործը կատարած կրնայ ըլլալ Միացեալ ընկերութիւն եթէ 40—50 ոսկւոյ նպաստով մը օգնելու ձեռք մը կարկառէ այս վարժարանին, ուր կան աղքատին ուսանողք անթօշակ ու տառանց դասական պէտքերի. եթէ չուզէ դրամ տալ, գոնէ մասնաւորաբար գրքերով հաճի շնորհքով հայ ուսուցիչ մը։

Առայժմ չեմ կարծեր գտնէք խնդիրն, երբ գիտնաք այս գործի վիճակը, կամ չպակած ծանուցիւնը, որ ծնաւ թէ չէ՝ կարողութենէ անհամեմատ ընդարձակ ու ծանր ծախքերի մէջ գտաւ ինքզինք. Եւ Միացեալ ընկերութիւնը մի այգելով առաջնութեամբ բնական էր ունենալ անոր իրաւասութեան բաժին մը ինչպէս որ կուզէր, այդ կերպով ընկերութիւնը քանի մը գիւղային նախակրթարան բացած կ'ըլլար։

Կարծեմ սաղդ է թէ՝ նոյնատեսակ նըպաստ մը կ'ընէ Միացեալ ընկերութիւն Երիզայի Ընկերականին համար, բան մը որ կուտայ մեզ մխիթարուիլ թէ անշեղութիւն չէ և այս մեր խնդիր։

Աշակերտութիւն. Չորս օրինակ Աբեղէ կ'ուգայ հոս, 40 օրինակ՝ Սաաթի, 9՝ Թարիէ, 1՝ Ճէրիտէյի Շարգիէ, 1՝ Մէճմուայի աղպար, 1՝ Միշտ, 35—40՝ Աւետաբեր, 2 Փունջ, 2 Հայրենիք, 3 Երկրագունդ, 4 Արեւելք, 1 Հանդէս ամսօրեայ, 1 Խիկար, 1 Բուրաստան Մանկանց, 2 Տնտես Մասիս կամ Յանձ 3, Թերթ 2, Լ. Հերալտ և կայ մը միսիոնարական լրագրեր։ Տեղական լրագիրը քիչ մը մեծցուած է, ապէտ Քարբերդ և գաւառակները կը գրուի իբր 1600 օրինակ։ Եպիսկոպոսին կուգայ 1 օրինակ Ուխտ։

Ց. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

ԵՒԱ
կամ
Ուղեցոյց Իգական Սեռի Ձեւագիտութեան

ՀԵՂԻՆԱԿ
ՄԵԼՔՈՆ ՊԱՂՃԵՑԻՐԵԱՆ

ԴԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆ

Հայ իգական սեռի սահմանեալ ազգային հաստատութեանց մէջ, կրթական գործոյն լրումն երաշխաւորելու համար եօթն-ութ տարիներէ հետէ գեղեցիկ և ճշմարիտ ձեւագիտութեան ուսումն զգալի լինելով, այս հաստատութեանց խնամակալք անհնարին դժուարութեանց հանդիպած էին մասնագէտ դաստիարակուհի մը եւեթ գտնելու համար, որուն հնարաւոր լինէր գոնէ ճշմարիտ ձեւագիտութիւնն ուսուցանել Հայուհեաց, այլ այն ամէն գաղղիացի կամ յոյն մասնագիտուհիք որք իրաւամբ արժանացած էին հասարակութեան գնահատման, տարակոյս չկայ թէ յանձառու չպիտի լինէին դասախօսել մեր վարժարանաց մէջ անհրաժեշտ դիտութիւն մը՝ որով կ'երաշխաւորէին արդէն իրենց ապագայն։

Կը յիշեմ թէ 1886 ի աշնան առաւօտ մը, ձանձրոյթէս խոնջեցեալ, Հայ իգական սեռի յատկացեալ վարժարանաց համար ուսումնարանի երկամեայ ծրագիր մը մրոտելու զբաղած էի, օգտուելով միանգամայն ողբացեալ Ի. Փէքճեանի ծրագրէն ուր դժբաղդաբար չէր նշանակուած ձեւագիտութեան ուսումն։

Սակայն գրասեղանիս վրայ խուռներամ դիզուած էին ձեւագիտութեան վերաբերեալ գաղղիերէն այլ եւ այլ գրքեր, կոյտ մըն ալ հանդէսք և կիսամսեայ թերթեր յորոց և ոչ մին օգտակար թուեցաւ ինձ ծրագիրս ամբողջացնելու համար, զի ձեւագիտութեան տարերքն անհրաժեշտ չէին, որչափ զայնս դասախօսողն զօր վայրապար կ'որոնէի դանկիս մէջ։

Պրպտեցի յիշողութիւնս ծանօթներուս մէջ յարմարագոյն մասնագէտ մը գտնելու համար, որ կարող լինէր աւանդել ճշմարիտ ձեւագիտութիւնն, այլ և յուսաբեկ յիշողութենէս ալ, գլուխս ձեռացս մէջ առի և սկսայ խորհիլ։

Երկու այցելուք եկան նոյն միջոցին մտացս սատարելու համար գոգցես, յորոց մին վաղեմի դասատուս էր, այժմ բարեկամս, իսկ միւսն էր անծանօթ մը։

Անծանօթն էր Գալէնտէրեան էֆէնտին, որոյ ձեւագիտութեան դասախօս լինելն առաջին անգամն էր որ կ'իմանայի, թէեւ լսած էի նորա անունը «Եւա»ի հրատարակուելէն վերջը, այլ և չուզած էի ականջել այն գրքին վրայով չաւալուած գովեստներուն։

Մարդկան առաջին գաղափարներն ազդեցիկ հմայք մ'ունին յաճախ, այլ անոնք կ'անհետանան և կը փչրին երբեմն զօրաւորագոյն փաստերու հանդէպ։

Գալէնտէրեան էֆ. մեկնած պահուն «Եւա» մը հաճեցաւ տալ ինձ ի վերծանութիւն, որոյ յառաջաբանը ոչ միայն ուշադրաւ թուեցաւ ինձ այլ և սքանչելի. նիւթն այնքան հրապուրեց զիս որ չը մտաբերեցի թէ ո՛ճն անճաշ էր և գրաւ կը գնեմ որ նոյն միջոցին յօրանջելս անգամ չզգացի առ այն։

Անցնինք.

Գրքին առաջին մասը ձեւագիտութեան նախագիտելիքը կը պարունակէ. զայն ընթեռնուլ և սերտել 10—20 վայրկեանները աշխատութիւն մ'է միայն. Բ. դասը նմանապէս յոյժ մեկին է, բառերը միայն փոքրուռոյց են և նուազ հնչաւոր, այլ և դասախօսութեան պարբերութիւններն ընտիր։

Ունենք աշկերտուհի մը, որ կատարելութեան հասակը ընդգրկած լինի արդէն, այլ ենթադրենք թէ նա տգետ և գաճաճ գլխու տէր անձնաւորութիւն մըն է միանգամայն, հետեւաբար անտեղեակ գծագրութեան՝ եւ թուաբանութեան մէջ յաւելման խնդիրներու անգամ անփորձ, բաւական է որ նա թուանշան գրել և կարդալ գիտնայ, մնացեալները նշանակութիւն անգամ չունին յայս Գալէնտէրեան էֆէնտիի, զի նա ոչ միայն անխոնջ դասախօս մ'է այլ և յուսով համբերող և իւր դասախօսութեան լրումն երաշխաւորող է կատարելապէս։

«Եւա»ի գրութեամբ ըմբռնելու հարկաւոր կանոնները ուսումնասիրելէ առաջ, ընթերցողը բարդ բառերու մեծագոյն չարքի մը կը հանդիպի, որոց նշանակութիւնները ըմբռնելու համար, բառագիտութիւն գիտնալու հարկ չկայ բնաւ, զի իւրաքանչիւր բառի արմատը որոշուած ըլլալով, յառաջդիր եւ յետադիրներն ալ յոյժ մեկին են (ի բաց առեալ այն քանի մը սակաւաթիւ բառերն զորս հեղինակը քաղած է Հայկազեան բառարանէն ծայրէ ի ծայր կարդալով զայն, թէեւ բացարձակապէս անհաւատալի կը թուի իսկ այս.) հետեւաբար ուսանողին հարկ չկայ հետամուտ լինել բառագննութեան կամ ստուգաբանութեան կանոնաց, քանզի Գալէնտէրեանի բառերուն բացատրութիւնները ամենէն գաճաճ գլուխներու մէջ անգամ կը տարուին. ի՛նչ փոյթ մեզի եթէ այլք իմաստակութիւն անուանեն այն բառերու բարդութիւնները, յանցանքն հեղինակին է՞ միթէ երբ մեր Նախնիք և կամ տասնիններորդ դարու Հայկաբանք բառարան մը չին ընծայած Ազգին յորմէ հնարաւոր լինէր օգտուիլ Ն'ւ հայ գիտնոյն եւ արուեստագէտին։

«Եւան» այնպիսի եզական աշխատութիւն մըն է որ զայն սերտելը միայն չբաւեր, որովհետեւ այդ ուղեցոյցին մէջ արտատպուած գծագրութիւններն յանհունս կը տարբերին դասախօսին տեսական փորձերէն. թէեւ կը խոստովանիմ թէ այն գծագրեալ օրինակներն պատրաստելու համար անհնարին հըրակումներու և մեծամեծ դժուարութեան հանդիպած է հեղինակը և ճըշգրիւ պատկերացուցած է զայնս, բայց այլ է անխօս նկարն և այլ է կենդանի օրինակը։

Կը փափաքիմ որ ամէն Հայուհիք մէկ մէկ օրինակ «Եւա» ունենան իրենց մատենադարանին մէջ և զայդ՝ 30 դահեկանի գումար մը վճարելով միայն, և առ նուազն եօթն-ութ դասախօսութեանց ներկայ գտնուելով անձամբ լսեն Գալէնտէրեան էֆէնտիի մեկնութիւնները, յորմէհետէ մկրատ մը և հիւսուածոյ թէլ մը աւելցնելով իրենց ձեւագիտութեան պաշարին վրայ՝ կըրնան ապահով ըլլալ թէ իւրաքանչիւր հայուհի, միջին հաշուով, տարեկան 1½ Օսմ. ոսկւոյ գումար մը կարող է ձգել խնայողութեան արկղն, փոխանակ զայն վայրապար օտարին գրպանը լեցնելու։

Երեւակայեցէ՛ք 15 20 հազար Պոլսեցի Հայուհիք որոց իւրաքանչիւրն 1½ ոսկւոյ խնայողութիւն մը խոստանայ իւր ազգին... սխա՞լ է արդեօք հաշիւս։

ՖԻՄԻ

Օրթա-քէօյ
14|26 դեկտ. 1888

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՅՕՐԻՆՈՒԱԾ ՄԱՐՄՆՈՅ

Թէեւ ոմանք շատ մը յօրինուած կ'ընդունին, սակայն մեծաւ մասամբ չորսի բաժնուած է, արիւնային, ջղային, մաղձային եւ աւշային։ Մարմնոյն յօրինուածը պարզ կամ բաղադրեալ կ'ըլլայ, այսինքն ոմանք լոկ մէկ յօրինուած կ'ունենան, իսկ ոմանք երկու յօրինուած խառն։ Նմանապէս ծնողական կամ ստացական կ'ըլլայ այն։

Յօրինուածները իրարմէ զանազանող տարբեր յատկութեանց գլխաւորք հետեւեալք են.

1. Արիւնային յօրինուած. — Այս յօրինուածութեան տէր անձանց մազերը խարտեաշ կամ սեւ, մորթը սպիտակ եւ բարակ, այտերնին կարմիր, ուղեղի, թոքերուն և սրտին գործողութիւնը կանոնաւոր եւ արեան շրջանը սաստիկ ու արագ լինելով դէմքը միշտ կարմիր, մարմինը ոչ շատ գէր և ոչ ալ շատ նիհար՝ այլ միջակ, մտային կարողութիւնը ընդարձակ, զգայնութիւնը ու շարժումը օրինաւոր եւ արագ են. այսպիսիք թէեւ շատ անգամ արեան բորբոքման, հասման եւն հիւանդութեանց կ'ենթարկուին՝ բայց քիչ ժամանակէն կ'առողջանան և միւս յօրինուածներէ աւելի հիւանդութեանց կը դիմադրեն։ Սոյն յօրինուածէն երեւելի տաղանդաւոր անձնաւորութիւններ յառաջ եկած են։

2. Ջղային յօրինուած. — Այս կարգի անձանց մորթն է սպիտակագոյն, կազմութիւնը չոր, դէմքը նիհար, աչքերը կրակոտ, ձեռքերը եւ ոտքերը փոքր, թոյնը (pouls) արագ, մարմնոյ գոյնը անկայուն, մազերը մեծաւ մասամբ սեւ, մտային կարողութիւնք շատ բարձր, զգայնութիւնն արագ եւ շարժումը սաստիկ, և եւ իցէ բանի մը թէեւ շուտ կը փափաքին ու ձեռք կը ձգեն, բայց քիչ ժամանակէն անկից կը խորշին։ Այս յօրինուածէն ուսմամբ և գիտութեամբ շատ նշանաւոր մարդիկ յառաջ եկած են։

3. Մաղձային յօրինուած. — Այսպիսեաց մորթը դորենագոյն եւ դեղին մութ է, մազերը շատ, աչքերը սեւ, ոսկորները եւ մկանունքը շատ մեծ, միսերը խոշոր և զօրաւոր, մտաւորական գործողութիւնք փոքրին ծանր։ Այս յօրինուածէն նշանաւոր մարդիկ եկած են որք յաճախ իրենց մեծութեան եւ խոհեմ նպատակի յաջողման համար ամեն դժուարութիւն կ'ապա կարողացած են գիմանալ. Սոքա շատ անգամ լեարդի հիւանդութեան կ'ենթարկուին։

4. Աւշային յօրինուած. — Այսոց մազերը բարակ են, դեղին եւ երբեմն կարմիր, դէմքը սպիտակ, միսերը փափուկ, մարմինը պարարտ և երբեմն շատ մեծ, զգայութիւնը, շարժումը եւ շնչառութիւնը ծանր, թոյնը տկար, աչքերը կապոյտ։ Ցածախ կազմային հիւանդութեանց ընդունակ ըլլալով աչքի, ականջի, կուրծքի եւ մորթի հիւանդութիւններ շատ անգամ կ'ունենան։ Սոցա մտային կարողութիւնք միւսներէն վար է. ուսման եւ մտային զբաղմանց փափաքող չլինելով հանդերձ եթէ աշխատին իսկ իրենց քով անկարողութիւն մը կը զգան, և սակայն ասոնք միւսներէ աւելի հաստատամտութիւն եւ ուղղամտութեան յատկութիւնն ունին։

Առ ընդհանուր այս չորս յօրինուածոց արիւնային, ջղային և մաղձային ունին, իսկ կանայք ջղային եւ աւշային Բըժշկական տեսակէտով ամենէն յարգին եւ առողջութեան յարմարը արիւնայինն է, իսկ ամենէն աւելի առողջութեան անյարմարը աւշայինն է։ Զմոռնամք ըսելու թէ յիշեալ չորս յօրինուածք այլ եւ այլ միջոցներով կրնան փոփոխութեան ենթարկուիլ։

Չորս յօրինուածոց վերաբերեալ առողջապահական օրէնքներ։

1. Արիւնային. — Ըստ կարելւոյն լոկ մսէ բաղկացեալ կերակուրներէ, օղի, գինի, թէյ եւ սուրճ պէս ըմպելիքներէ խուսափել, օդաւէտ տեղեր բնակիլ եւ մարմնամարզութեանց ու այլ շարժմանց հետեւիլ։

2. Ջղային. — Մտային կարողութեան աւելի ազդող պատճառներէ խորշիլ, սննդարար կերակուրներ ուտել, յաճախ բաղնիք երթալ եւ մարմնամարզութիւն ընել։

3. Մաղձային. — Ոգելից ըմպելիքներէ հեռի կենալ և մարմնամարզութեան հետեւիլ։

4. Աւշային. — Օդաւէտ և չոր տեղեր բնակիլ, բանջարեղէն քիչ պարունակող մսեղէն եւ զօրացուցիչ կերակուրներ գործածել, խոնաւութեան պէս ախտային պատճառներէ հեռի մնալ և մարմնամարզութեան հետեւիլ։

Ինչպէս կ'երեւի չորս յօրինուածք ալ պէտք ունին մարմնամարզութեան, որուն վրայ մասնաւորապէս պիտի խօսինք։

ՍՏԵՓԱՆ Թ. ԹԷՐՃԵԱՆ

ԱԶԴ. Ֆրանսացի ընտանիք մը իբր գիշերօթիկ կ'ընդունի քանի մը օտարականներ։ — Ֆրանսերէնի դասեր։ Մասնաւոր եղանակ Ֆրանսական լեզուին ուսուցման համար։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Պլէնար Գաօ, ի Բարիզ, Իւնիվէրսիթէ փողոց, թիւ 34, և ի Պոլիս առ Իսգըրն Էճէնսի, Քարաքէօյ Տէյիրմէն խան, թիւ 9։
2316

AUX VILLES DE FRANCE
Ժ. ՏԸԼՈՐՄ, յաջորդ Պ. ՄԷՅՖՐԻ
ԲԵՐԱ — 394, Մեծ Փողոց Բերայի, — 394 ԲԵՐԱ

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԼԻՔԻՏԱՍԻՕՆ
Տ.

Պատիւ ունիմ ծանուցանել ձեզ թէ յառ Ջիկայ Մարտ 3|15ին, վարձակալութեան լրանալուն պատճառաւ և ինքզինքս բոլորովին նուիրելու համար Ղալաթիոյ Մահմուտիէ Փողոցի թիւ 5 Վաճառատանս շահագործման, որոշած եմ ջնջել Բերայի մասնաճիւղս։

Որով կը կարենամ ձեռք հանել այդ Մասնաճիւղին մէջ եղած ապրանաց ահագին մթերքը

Դեկտեմբեր 5|17էն մինչեւ Յունուար 1|13 պիտի կազմակերպեմ ԸՆԹԱՑԻԿ ԳՆԵՐՈՎ ՎԱՃԱՌՈՒՄ մը ամեն տեսակ կազմէ զէք ապրանքներու, ինչպէս

Շաքարի ամանք, Բսակք, Ապարաբուջանք, Ժամացոյցք, Պղնձեայ արձաններ, Բիւրեղեայ ամաններ, Փոքր կարասիք, Պնակներ, Ծխողներու յատուկ առարկայներ, Լուսամփոփի շրջանակներ, Հողմահարք, Ժամագիրք, Ալպոմք, Պատկերներ, եւայլն. եւլն. եւլն։

Բոլոր գիները նշանակուած են դրուշով։ — ՈՐՈՇԵԱԼ ԳԻՆ. — Օսմ. ոսկին 108 ղրուշէն։

Ժ. ՏԸԼՈՐՄ ՅԱՋՈՐԴ Պ. ՄԷՅՖՐԻ
394, Մեծ Փողոց Բերայի

ԾԱՆ. — Իւրաքանչիւր գնորդ պիտի ստանայ վիճակահանութեան ձրի տոմսակ մը, որուն բաժիններն ի տես պիտի դրուին։ 2277 10—25

ՍԳՈՏԻ ՄՈՐԻԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Միլան, 24 սեպտեմբեր 1885

Պարոնայք Սգոդ և Պոուն,

Ստորագրեալս հաճութեամբ կը յայտարարէ թէ Սգոդի օշարակը շատ դիւրամարս է փոքր տղայոց համար եւ դիւրաւ կ'առնուի անոնցմէ, քիչ ժամանակի մէջ լաւ արդիւնք տալով։

ՏՐ. ԹԻՃԻՏԷ ՍԷՔՔԻ
Մասնագէտ մանկանց հիւանդութեանց, ճռզածութեան եւ տձեւութեան.

AU PANTHEON
ԳԱԼՖՕՐԻՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
Բերա Մեծ Փողոց Կալաթա Սէրայի մեծ դրան դէմ թիւ 206

Գալֆօրուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ, ձմրան եղանակին համար, Բարիզէ բերել տուած են շրջազգեստի համար մետաքսէ գեղեցիկ կերպասներ, ինչպէս նաեւ մօնթօ ... մանթօներու համար բրդէ ամեն տեսակ հաւնէխանէր, բօտոմնիէրէ, կալմիներ, պանիէլ, նորաձեւ մանթոներ եւայլն։

Բոլոր այս ապրանքներն, որք վերջին նորաձեւութեանց կը համապատասխանեն և ընտիր տեսակէ են, խիստ աժան գներով կը վաճառուին։

Հարսանեաց օծիս պատրաստող ընտանիքներ մեծապէս պիտի օգտուին եթէ ուղղակի Գալֆօրուլօ եղբարց վաճառատունը դիմեն։ 2267 10—20

ՅՕՐԻՆԻՉ ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ
ԳՐՊԱՆԻ
ԲԱՌԱՐԱՆ
ԲԱՌ 25,000
ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Սոյն Գրպանի Բառարանս հակառակ իւր փոքր ծաւալին ու համեստ գնոյն կը պարունակէ գրեթէ մեծ բառագրոց չափ բառ և ոճ։ Ընձուկ միջոցի մէջ հեղինակն յաջողած է յաճախ գործածուած աշխարհաբար բառերուն եւ ոճերուն քով գրաբար համանիշներն ալ, որք անհրաժեշտ են մատենագրական գործոց թարգմանիչներուն։ Ի հարկին բառերուն տաճկերէններն ալ դրուած են, որպէս և անկանոն արտասանութիւնք։ Սոյն նիւթական ու մարդկային առաւելութիւններէն զատ՝ կարեւոր թերի մ'ալ կը լնու Գրպանի Բառգիրքս, որուն կցուած է պատմական, աշխարհագրական ու դիւցաբանական անուանց բառացան մը։ Բառագիտութիւն վերնագրեալ հատուած մ'ալ, ուր համառօտիւ կ'աւանդուին բառակազմութեան կանոնք՝ եզական գործ մը կը կացուցանէ Գրպանի Ֆրանսահայ Բառագիրքը։ 2047

Գինն է միայն 12 ղահ. Անգլ. լաթակազմ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌԹԻԿ
ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐ ՑՈՅՑԻ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ՇՂԹԱՆԵՐ ԵՒ ՆՈՐԱՁԵՒ
ԱԴԱՄԱՆԴԱՆԵՐ
ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՈՍԿԻՈՅ
[illegible]
Ապահովեալ 15 տարւոյ համար
[illegible]

Գտնել առ Ալէքսանեան էֆէնտի, ի Մահմուտ-փաշա թիւ 244, ուր կը գտնուի նաև 45 ղրուշի անհաւատալի գնով նիքէլ՝ ինչպէս նաեւ տարօրինակ աժան գներով ոսկի և արծաթ խիստ սիրուն ժամացոյցներ։
2266 6—12

ԻԼԱՆ

ԲՕՍԹԱ ՎԷ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

305 սէնէսինէ մախսուս օլմագ իւզրէ, թէլէկրաֆ վէ բօսթա նէզարէթի անպար վէ Փարիզտա լէվազիմ խանէ Բիմուր Թէլ վէ օրիա մուհէլ իզոլաթէօր Վիէննա քեաղըտը վէ սայիրէ կիպի կէրէք Եվրոպատան ճէլպլէ վէ կէրէք Տէրսաատէթտէն մուպայաասընա լիւզում կէօրիւնէն խամ էշեա իլէ գըրթասիէնին պէհէր բազար իրթէսի վէ չարշէնպիհ կիւնլէրի միւնագասասը իճրա օլունաճագը կիպի, շէհրի քեանունի սանիսին օն պիրինճի չարշէնպիհ կիւնիւ տախի գարարը գաթիի վէրիլէճէք իրթէսի բէնչշէնպիհ կիւնիւ 100 տէ 5 թէմինաթը իհրա իւլէճէքլէրտէն, պունա թալիպ օլանլարըն չէրայիթ վէ միւֆրէտաթընը մալիւմ ալմագ իւզրէ նէզարէթի միւշարիլէյհա մէճլիսի իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
12 Քեանունի սանի 305 2285

ԻԼԱՆ

ԽՕՃԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Երզագ անպարը իչին ալընաճագ բուղտէնի չէլթին միւնագասասընա պաշլանաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն Խաղինէի Խասսաի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ 2113
12 քեանունի էվվէլ 304 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Երզագ անպարը իչիւն միւպայեա օլունաճագ հիրմի պին քիլօ Թրիպեա չէլթիւնիւնըն պէհէր գըյէսի եէթմիշ փարայա թալիպի եօգտէսինտէ օլուպ, քեանունի էվվէլը րումինին օն եէտինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
12 քեանունի էվվէլ 1888 2254
Նօ. 17 3—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

531

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,243,127
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐՒՈՅ 1,932,350

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,421,200
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐՒՈՅ 946,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վրայ դատոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած գրաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասնին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՅՐՏՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

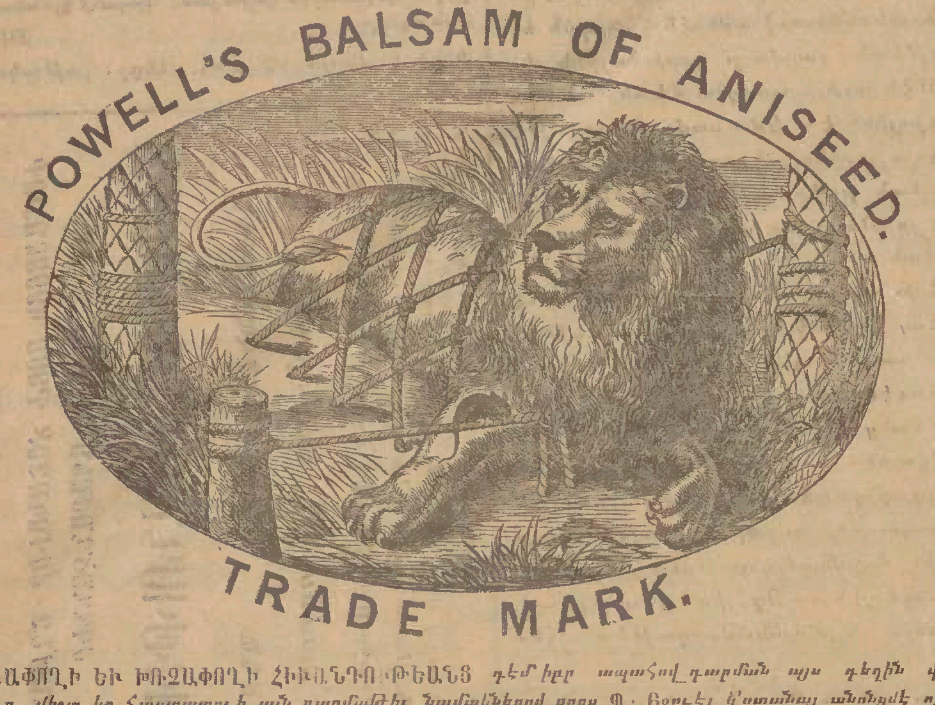
POWELL'S BALSAM OF ANISEED.
TRADE MARK.

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Թ. Բոուէլ կ'ստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ Թագուհւոյն ՆԷԳԸԼ Թնդանօթակրին վրայ, ի Ռուբ, Սկովտիա.

«Սիրելի պարոն. Ըստ սրում կը ներուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արգելուր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ մնալու, վ.սեմ. կամս Բարլենս յանձնարարից ինձ գործածել ձեր անզուգական բալսամենէն անիծանի հատիկներով և կրնամ հաստատել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրեցնելու, և առաջին փոքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց.

(Ստր.) Վ. ԼԻՆՁԷԼ, Նէգըլ Թնդանօթակրէն.

Կը վաճառուի ամեն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին 1/2 բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ՊՕՈՒԷԼԻ, 1, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս րօտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով

2167 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր Մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 և 97

Յ. ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ ԲՈՒԹԻԻ՛Ն ՄԱՐՍԻԼԻԱ.

Կ'ընդունին ամեն տեսակ արտածութեան եւ ներածութեան ապրանաց յանձնարարութիւններ որք կը գործադրուին շահաւէտ կերպով եւ նպաստաւոր պայմաններով. հասցէ O. Séropian & Cie Marseille. Հեռագրոց համար, Séropian Marseille.
1834

Coleman's Liebig's Extract of MEAT & MALT WINE

HUNDREDS OF TESTIMONIALS HAVE BEEN RECEIVED FROM MEDICAL MEN

ԳՈԼԻՄԷՆԻ ԳԻՆԻՆ հեշտահամ և կազդուրիչ ըմպելի մ'է, բաղկացեալ Բորդոյի գինիէ, Լիէպիկի մսի հիւթէ և Մալթի հիւթէ, կազմելով այսպէս անուցանող, զօրաւոր և դրդիչ խառնուրդ մը, որ թէ առողջ և թէ անկար մարդոց համար լաւ է հաւասարապէս։

Բժշկական համալսարանն հաւանած է նմա և բազմաթիւ նշանաւոր բժիշկներէ յանձնարարեալ է։ ՀԱԶԱՐԷ ԱՒԵԼԻ ԲԺԻՇԿ գրած են իրենց վկայութիւններն։ Ահա կը թարգմանենք վկայութիւնն տողերս

Թ. ՌԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍԻ, Մ. Ռ. Ս. Ս. Լ. Լ. Մ. Ք. Ս. Ռ. Ճ. ԵՒ ԸՆԿ.

26, Լորն Րոտ և 24 Համիլդըն Սգուէյր

Պըլըմըթ, 2 սեպտեմբեր 1888

Պարոնայք — Ի նկատ առնլով խարդախ միցման մը հանած զանազան լուրերը, կը փափաքիմ յայտնապէս գրուցել ձեզ թէ որչափ գոհ եմ ձեր Մսի և Մալթի պատրաստութենէն. Քանի քանի անգամներ տեսած եմ սուր առողջարար ազդեցութիւնն այն հիւանդութեանց վրայ որոց համար պատուիրած եմ զայն, և ինչ ինչ պարագայից մէջ ձեռք բերած եմ հրաշալի արդիւնքներ զորս պարզ գինին (առանց մսոյի) չպիտի կրնար տալ։

Ընդունեցէք, և այլն և այլն

Թ. ՌԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԷՍ

Ի վերջոյ, մայրաքաղաքիս գլխաւոր բժիշկք ջերմապէս յանձնարարած են զայն։

Հարցնել ԳՈԼԻՄԷՆԻ ԳԻՆԻՆ Լիէպիկի մսի և Մալթի խառնուրդով, զգուշանալ կեղծերէն։

Դիմեցէք առորագրեալին, միակ գործակալ ի Թուրքիա Գոլիմնի և ընկերութեան գործարանին Ս. Ճորճս Նորուիչ և Լոնտոն։

ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահականոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա 2170

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթոր Այէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է պատնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ Փիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից, վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս Փիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր աննշմարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց աս անունները տրրուած է. ջերմն և սարսուռ, Թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ ելնելով, ժահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիքներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղն կը քնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը և զայն կը վանէ մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն սատարապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ստոյգ, միայն մէջ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Միացեալ Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կոստանդ Նուպարեանց։ 581

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔՐԻ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

Օտեսա, Տրապիզոն և Պաթում երթալու յառաջիկայ շոգենաւն է Անատոլ որ դեկտեմբեր 27ին Մարսիլիայէն և յունվար 2ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալու յառաջիկայ շոգենաւն է Մեկէլէ որ պիտի մեկնի յունվ. 7ին,

[illegible]

Նաւավարձի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

դիմել առ գործակալութիւն
ԹԻՒՆԻՒՆԻ ԲԸՊԵԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւլթ
1606 [illegible] փողոց, Թիւ 13

Արտօնատէր Օ. ՏԷՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՀԻՆՔՍԻ ԼԱՄԲԱՐՔ

(ՄԱՐՈՂ ԻՆՔՆ ՇԱՐԺ ԳՈՐԾԻՔՈՎ)

ՆԱԶԻ ԼՈՅՍԻՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ լոյս մը կուտան, մեծ խնայողութիւն պատճառելով հանդերձ.

Կալի պէս կը մարին, ծօրակը դարձնելով, առանց վերցնելու ո՛չ հոտն և ո՛չ ծուխն.

Կ. Պոլիս միակ կեդրոնատեղին է 2237

Օ ՊՕ՛Ն ՄԱՐՇԷ, 354, Մեծ փողոց Բերայի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

SOUTH BRITISH AND NATIONAL ՍԱՈՒԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՆԷՅՇԸՆԸԼ

Ստորագրեալ դրամագլուխ	**4,000,000**	Անգլ. ոսկի
Պահեստի »	**500,000**	» »
1873էն ի վեր վճրլ. կորուստք	**2,500,000**	» »

GLASGOW & LONDON ԿԼԱՍԿՕՎ ԷՆՏ ԼԸՆՏԸՆ

Դրամագլուխ **300,000** Անգլիական ոսկի

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալք ՀՕՖՄԱՆ ՆԷԲԱՐՔ եւ ԸՆԿ.

(1880) Պոլիս, Սուլթան Համամ, Սպալէ խան Թիւ 13, 14, 15

NUBIAN BLACKING
Produces a POLISH without Brushing Equal to PATENT LEATHER On BOOTS, SHOES And LEATHER GOODS
NUBIAN IS WATERPROOF.

ՆՈՒԲԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տեւէ։ Կօշիկներն անթափանցելի կ'ըլլան ջուրի և խոնաւութեան։ Տիղմ կամ ուրիշ աղտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի ամեն տեսակ կօշիկներու։ Կարելի է գործածել զայն՝ նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշեա ամանները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի տարբերակը խնամով սրբել, այնպէս որ հին ներկեն հետք չմնայ։ Ապա փայլուն հեղուկէն քսել, կամ սպունգի կտորով մը կամ վրձինով։ Թրջուած մակերեւոյթն ինքնին կը չորնայ։

Զգուշանալ կեղծերէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 2168

La Compagnie d'Assurences La Mannheim
ET
La Compagnie de Ré-Assurances de Mannheim

ՄԱՆՀԱՅՄ

ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ

Ամբողջ դրամագլուխ	12,500,000 ֆրանք
Պահեստի »	2,825,000 ֆրանք

Կ'ապահովագրուին դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, գոհարեղէն և այլ պարունակող ծրարներ, որք յանձնուած են ամենազգի թղթատարական փոստաց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։

Վերոյիշեալ ապահովագրութիւնք կը կատարուին La Mannheim Cº d'Assurances et la Cie de Ré-Assurances de Mannheim ընկերութեանց կողմէ որք ի միասին ունին 30,500,000 ֆրանք։

Կ'ապահովագրուին շոգենաւով, երկաթուղով առագաստանաւով փոխադրուած ապրանքներ։

Գիները շատ չափաւոր են և պայմանները շատ ազատ։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Տ. ԼԸՊԷ ԵՒ ՎԻԳԴՈՐ ՍՕՊԻ

1132 Ընդհանուր Գործակալք է Կ. Պոլսոյ այս երկու Ընկերութեան

ՖՐԱՆՔՕ–ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԷՍԹ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	12,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Էօժէն Բօրաքոր
» Լիազօր գործակալ և քննիչ. Մ. Նազարէթ Նազըրեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալըօղեան և Պալըքճեան Զմիւռնիա. Գասպարեան և Տամատեան Ատանա. Գ. և Ս. Սեթեան Հալէպ. Բ. Շէրէֆէտտին և Տէրոնեան Ատալիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէյիրմէնճի օղլու Քօնիա, եւն եւն.

Ֆրանքօ-Հոնգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովագրութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Աւելորդ կը համարիմ ըսել թէ ամեն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նախախնամական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել, կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կինն և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար ուստի որոց համար ապահովութեան լաւ ըմբռնելի կը հրաւիրեմ Ֆրանքօ-Հոնգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմանները ուշադրութեամբ ստանալու տեղեկութիւն որ մէն մի տարի Պիւտապէշթի մէջ ի ներկայութեան կառավարական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի շահող Թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։ Ամեն յաջող յայտարարութիւնք ծրի կը տրուին։

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմ յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, (Հունգարական Առեւտրական-Համաշխարհային կառավարութեան նէշրէն ձեռք անցուցին) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանքի պատկառելի գումարի մը յաւելումն գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկայիս 12 միլիոն է։ 654

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿՆԵՐ

(ԼԱՍԹԻՔ ՊԱԼՕՇ)

Անգլիոյ Էտինպուրկ քաղաքի հռչակաւոր Նորթհ Պրիթիշ Ռապըր ընկերութեան գործարանին մէջ պատրաստուած։

Յայտնի է թէ ժամանակէ մը ի վեր մայրաքաղաքիս մէջ ամենազէշ տեսակէն քաուչուկ մուճակներ կը վաճառուին, զորս ամեն ոք ստիպուած է գնել ձմեռուան եղանակին վրայ հասնելու պատճառաւ։ Այդ քաուչուկէ մուճակներն եթէ գնով խիստ աժան լինին, խիստ յոռի տեսակէ լինելով մէկ շաբաթ օրէն անգործածելի կը դառնան։

Անգլիոյ Նորթհ Պրիթիշ Ռապըր ընկերութեան գործարանն աշխարհիս ամենէն գեղապանծն է քաուչուկ մուճակներու պատրաստութեան համար։ Իւր արտադրութիւնք խիստ գեղեցիկ են և փայլուն և բուն իսկ քաուչուկէ շինուած։ Բաւական է այս գործարանի լաստիքներէն մէկ զոյգ միայն գնել փոխանակ միւս գործարաններու արտադրութեանց երկու զոյգ գնելու։ Այն ընդունելութիւնը զոր նոյն գործարանի քաուչուկ լաստիքներ գտած են մայրաքաղաքիս մէջ, բաւական ապացոյց մ'է նոցա գերազանցութեան։ Այս լաստիքներու խարդախումներէ վերջնական ելած լինելով հարկ է ուշադրութիւն ընել որ իւրաքանչիւր լաստիքի ներսի կողմ դրոշմուած լինի առիւծի պատկեր մը և ներսի կողմն ալ կշիռ մը, եւ յիշեալ նշաններուն առկայ էտինպուրկս բառը գրուած լինի։

Այս լաստիքներ կը գտնուին ի Ղալաթիա Գարաքէօյ Թիւ 5 Տիմոնիդի Նորթհ-տէսի, ի Պոլիս Սուլթան Համամ Թիւ 47 և 49 Սեպուհ Տէմիրճեանի վաճառատանց մէջ և բոլոր քաուչուկէ լաստիք ծախողներու քով։ 2190

ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ

(EMULSION SCOTT)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁԷԹՈՎ

Իփօֆօսֆիդ-ով կրով և սօտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք

Կաթին չափ ախորժաճաշ է.

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն,

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։ Գործակատարք են Համմէր և Հիրշէլ, Պոլիս։ 1691

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1888 Դեկտ. 1 Հինգշաբթի օրէն սկսեալ մինչև Դեկտ. 31

(Բոլոր ներկայ օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ ելնող շոգենաւուց երթեւեկութիւնք

Ժ.		Թ.
2 30	Եէնիմ. Մեզարպ. Պեզլիւք. Թարպ. Եէնիք Միրկ. Ռ. Հիսար (Ռ. Հիսարի շոգենաւէն հետ պիտի հաղորդակցի)	18
3 30	Եէնիմ. Մեզպ. Պեզ. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պեպեք (Արնավ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի)	34
4 45	Եէնիմ. Մեզպ. Պեզլիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք	28
6 15	Եէնիմ. Մեզպ. Պեզ. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք.	1
7 —	Եէնիմ. Մեզարպ. Պեզլիւք. Թարապ. Պեյգօզ Բաչպ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկ. Պեյլեր. Օրթաք. Գուզ. Պեշիք. Իւսկ.	25
8 15	Ա. և Ռ. Գավագ Եէնիմ. Մեզ. Պեզ. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պեշիք.	19
10 —	Մեզարպ. Պեզ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պեշ.	21

Անատոլուգավաքէն կամուրջ ելնող շոգենաւք

2 —	Եէնիք. Սթէն. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պեպեք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք.	20
2 —	Պեպեք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք.	1
3 —	Պեպեք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք.	25
3 20	Ռ. Հիսար Պեպեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. Գապաթաշ	33
4 —	Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք.	23
4 35	Պեպեք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. Գապ.	21
10 50	Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	1
11 20	Պեպեքէն ուղղակի կամուրջ	25

Ասիական եզերէն կամուրջ ելնող շոգենաւք

2 —	Վանիք. Չէնկ. Պեյլ. Գուզ. Գապ.	28
2 15	Պեյքօզ Բաչպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղրդ.)	23
2 45	Ռ. Ա. Գավագ Մեզարպ. Պեզլ. Թարպ. Պեյգ. Բաչպ. Չուպուգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պեյլ. Գուզկ. (Ուրբաթ օրերը ժ. 3 15 Իւսկիւտար)	19
2 50	Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Պեշիքթաշ	21
3 35	Չէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Իւսկ.	1
4 50	Գանտ. Վան. Չէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Իւսկ. (Բացի ուրբաթէ)	18
5 —	Պեյգ. Բաչպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պեյլ. Գուզ. Պեշիք.	20
7 —	Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պեյլ. Օրթ. Գուզկ. Պեշիք. Իւսկ.	33
9 —	Պեզլիւք. Թարպ. Պեյգօզ Բաչպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պեյլերպէյ Գուզկ. Իւսկ. (Ուրբաթ օրերը Պուպուգլու)	23
10 20	Գանտիլլի Չէնկէլքէօյ	28
11 —	Գուզկունճուքէն ուղղակի կամուրջ (Բացի ուրբաթէ)	20

(Բոլոր ներկայ օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 —	Պեշիք. Օրթ. Արնվ. Պեպեք Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թար. Պեզ. Մեզպ. Եէնիմահալլէ	28
3 45	Գապաթ. Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլեր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաչպ. Պեյգ. Թարապ. Պեզ. Մեզ. Եէնիմահալլէ	25
4 30	Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպեք Ռ. Հիսար Պոյճ. Եէնիք. Թարպ. Պեզլ. Եէնիմ.	1
5 15	Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պեյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Միրկ.	33
6 —	Գապաթ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեք. Ռ. Հիսար Միրկ. Սթէն. Եէնիք. Պեյգ. Թարապ. Պեզ. Մեզր. Եէնիմ. և Գավագներ	19
7 —	Պեշիք. Իւսկ. Գուզկ. Օրթ. Պեյլեր. Չէնկ. Արնվ. Գնտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիք. Թարպ. Պեզլիւք.	23
8 30	Պեշիք. Օրթ. Արնավ. Պեպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Մեզար. Պեզ.	21
10 30	Ռ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք, Թարպ. Պեզլիւքտերէ. Մեզար. Եէնիմ.	18
11 10	Եէնիք. Թարպ. Պեզ. Մեզպ. Եէնիմ.	19
11 35	Պեպեք Ռ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Եէնիք.	20

Կամուրջէն Անատոլուգավաքոյ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 30	Ուղղակի Անատոլուգաւագ	23
4 —	Ուղղակի Պեպեք	21
9 55	Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպ. Ռ. Հիսար (Վափօր ելնող շոգենաւէն հետ պիտի հաղորդակցի)	1
10 35	Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ. Պեպեք	25
11 20	Գապ. Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պեպեք Ռ. Հիսար. Պոյաճըք.	28
11 40	Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պեպեք	1
12 —	Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ.	25

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 —	Ուղղակի Չէնկէլքիւղ	1
3 30	Իւսկ. Գուզկ. Պեյլ. Չէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բ. պաշճէ Պեյգ.	20
4 15	Ուղղակի Գանտիլլի (Բացի ուրբաթէ)	18
9 25	Պեշիքթաշ, Գուզկունճ. Պեյլեր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւէն հետ պիտի հաղորդակցի)	28
10 5	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաչպ. Պեյգ. Թարապ. Մեզարպ. Գավագներ	34
10 40	Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ)	20
10 50	Պեշիք. Գուզկ. Պեյլեր. Չէնկէլ. Վան. Գանտ. Պեյքօզ (Ուրբաթ օրերը Իւսկ. Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի)	33
11 20	Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաչպաղ. Պեյգօզ	28
11 45	Գապաթ. Գուզ. Պեյլ. Չէնկ. Վանիք.	21

Ծան. — Օդը մրրկալից եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։

1686